

Saulėta, šalčiau.
Saulė teka 6:49, leidžiasi 6:29

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIII

Price 15c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Spalio-October 4 d., 1971 m.

Kaina 15c

233

KANCLERIS BRANDTAS PLANUOJA RINKIMUS

PET SEIMAS PRADĖJO 18-JĄ SESIJĄ

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo metinės, pilnatinės sesijos pagal įprastą tvarką sutampa su J. Tautų metiniais posėdžiais. Šiais metais, rugsėjo 21 d. prasidėjus 26-ajai J. Tautų pilnatinės sesijai, PET arba ACEN, Carnegie pastate, netoli nuo J. Tautų, turėjo savo 18-sios sesijos 141 ir 142 posėdžius. Antrame pagrindiniu kalbėtoju buvo JAV Kongreso Atst. Rūmų narys. Ray J. Madden, iš Indianos valst.

Pirmame posėdyje apžvelgtą praėjusios PET sesijos veiklą, patvirtinta 18-sios sesijos dienotvarkė, PET Generalinis Komitetas, priimta bulgaro D. K. Petkoff pasiūlyta deklaracija dėl netinkamo Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos atstovavimo J. Tautose ir dėl Sovietų Sąjungos įvykdyto Estijos, Latvijos ir Lietuvos suvereninių teisių pažeidimo. Sesijoje turiningą invokaciją sukalbėjo albanas katalikas kun. dr. J. Oroši. Nutarta pasiųsti atitinkamas telegramas JAV prezidentui R. M. Nixonui ir tą pačią popietę, prasidėjusioje J. Tautų sesijoje ką tik išrinktam sesijos pirmininkui Adam Malikui.

Antrame posėdyje, šalia devynių pavergtųjų kraštų delegacijų, dalyvavo ir švečiai. Iš PET Lietuvos delegacijos, šalia jos pirmininko Vaclovo Sidzikauskio, dar dalyvavo delegacijos nariai: Juozas Audėnas, dr. Jonas Puzinas, Pranas Vainauskas ir Vytautas Vaitiekūnas. Sesijos darbus sekė Lietuvos gen. konsulas New Yorko Aničetas Simutis, atsilankė ir būrys lietuvių.

Sesijos pradžioje pranešta apie PET gen. komiteto išrinktą vadovybę naujai sesijai: pirmininku išrinktas Lenkijos delegacijos pirmininkas Stefan Korbonski, vicepirmininku — Lietuvos delegacijos pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas ir sekretorium perrinktas Feliks Gadowski (Lenkija), einas gen. sekretoriaus pareigas.

Kongreso svečias

Pakviestas kalbėti Ray J. Madden džiaugėsi, pirmą kartą galintis kalbėti daugelio pavergtųjų kraštų atstovų sambūryje. Jis nurodė į pavergtųjų kraštų atstovų šiame krašte nuolat keliama komunistų grėsmę ir į tai, kad tie atstovai nuolat palaiko savo kraštų laisvės reikalą. Jis prisiminė 1952 metus, kai jam teko vadovauti Katyno žudynių komisijai JAV Kongrese, paaiškęs, jog sovietų NKVD 1940 m. buvo žiauriai nužudžiusi 4,253 lenkų karininkus, iš apie 15,000 karių, be žinios dingusių, jiems į rusų nelaisvę pakliuvus. Dar anuomet Madden jautęs sovietų propagandos mašinos poveikį — jos aukomis virto milijonai žmonių. Atstovas pabrėžė: su ta komunistų mašina reikia visiems kovoti.

Madden priminė ir 1953—1954 m. veikusias, kitą JAV Kongreso komisiją, Kersteno vadovautą. Jos abi buvo amerikiečių įstaigos, valdžiai pateikusias daugybę duomenų apie komunistų agresiją, sutartųjų pažeidimus, įvykdytus žiaurumus ir kt. Atstovo nuomone, JAV vyriausybė turėtų steigti specialų departamentą, kuriam rūpėtų kovą prieš komunizmą, gi JAV Kongresas, komunizmo pavojų akivaizdoje, turėtų vykdyti naują programą.

Kitas svečias — amerikietis, Chr. Emmet atkreipė dėmesį į vak. vokiečių aktyviai vykdomą vad. Ostpolitik ir stebėjosi: Fed-

Vokietija padariusi. Maskvai daugiau nuolaidų, negu pati iš susitarimų su sovietais gavusi naudos.

PET deklaracija

PET sesijoje toliau buvo pateikta priimti deklaracija tarptautinės politinės plėtros klausimu ir du pareiškimai dėl Katyno žudynių ir dėl padėties Čekoslovakijoje, trejiems metams nuo sovietų invazijos praslinkus.

V. Sidzikauskas, prieš pateikdamas priimti deklaraciją, savo įžangoje pažymėjo, kad Sovietų Sąjungos pagyvėjusi diplomatinė veikla, kurios tikslas — tariamai sunormalinti politinę rytų ir vidurio Europos padėtį, turi gyvybinės reikšmės pavergtųjų kraštų ne tik dabartinei, bet ir ateities padėčiai. Pagal sovietus, tas "sunormalinimas" reiškia norą tarptautiniu būdu įteisinti sovietų ligšiolinius retorinius užkariavimus Europoje, be to, ir jų kolonijinę ekspansiją. Kitais žodžiais, tai būtų ligšiolinio status quo, dabartinės padėties, įtvirtinimas ar ją pavertimas sustingusia.

Priimtoje deklaracijoje PET Seimas, atkreipęs dėmesį į sovietų vykdytus sutartųjų pažeidimus, geros valios stoka, pasiūlė, kad saugumo konferencija turėtų apsvarstyti: buvusius sovietų pažadus sąjungininkams ir Rytų Europai karo metu ar po jo, laisvo tautų apsisprendimo bei pagrindinių žmogaus teisių klausimą ir grėsmę, kurią Europos saugumui sudaro Brežnevo vad. "riboto suverenumo" samprata bei sovietų dalinių buvimas Čekoslovakijoje, Lenkijoje ir Vengrijoje.

Tokių klausimų konferencijoje nesvarstant, siūlomas susirinkimas nebūtų naudingas nei Europos saugumui, nei pastoviai taikai.

Katyno žudynės

PET sesijos pirmininkas S. Korbonski pilnatinės posėdyje pateikė pareiškimą Katyno žudynių reikalui. Jis priminė, kad sovietai savo priešininkų žudymo priemonės naudoja nuo 1917 m. ir ne tik Rusijoje, bet ir kraštuose, kurie patenka Maskvos žinion. Kalbėtojas priminė Baltijos gyventojų išvežimus ir Norilsko stovykloje sovietų įvykdytą daugumą kaip 1,000 karininkų išžudymą. Kreipiamasi į laisvuosius kraštus, kad jie J. Tautų dienotvarkėn įrašytų Katyno klausimą, kad būtų siekiama atlikti tyrinėjimus ir atsakomybės patraukti kaltininkus.

Sesija vienbalsiai priėmė ir trečią pareiškimą Čekoslovakijos klausimu. Dr. M. Kvetko nurodė, kad pastarieji treji metai čekų ir slovakų tautoms atnešė skaudžių patyrimų. Kraštas smarkiai sovietinamas. Dėl to protestuojama ir kreipiamasi į laisvųjų kraštų vyriausybes daryti žygius J. Tautose ir kitur, kurių tikslas būtų — padaryti galą Sovietų įsikišimui Čekoslovakijoje.

Sesijos darbams baigiantis,

Pietų Vietnamo prezidentas Thieu, kurio perrinkimas įvyko sekmadienį. Prieš referendumą jis žadėjo pasitraukti, jei negaus bent 50 nuosimčių visu balsu. Rinkimuose dalyvavo labai mažas nuosimtis. Penkis Vietnamo miestus apšaudė komunistų artilerija. Gavėse demonstravo budistų vienuoliai, studentai ir veteranų organizacijų nariai. Kai kur balsuotojai negalėjo atvykti į rinkimų būstines, nes protesto demonstracijos užbarikadavo visas gatves.

Išrinko Latvijos diplomatus galvą

Latvijos Pasiuntinybė Washingtono praneša, kad daktaras Anatols Dinbergs, atstovas Amerikoje, išrinktas Latvijos diplomatinės tarnybos galva. Jis vienbalsiai išrinktas Latvijos diplomatinės atstovų suvažiavime Paryžiuje. Rugsėjo šešiolikta ir septyniolikta posėdžiuose dalyvavo ministrai Roberts Liepiņš ir Bonos ir Janis Tepfers iš Stokholmo, chargé d'affaires Karlis Berends iš Paryžiaus ir Teodots Ozoliņš iš Londono, generalinis konsulas Bruno Pavašars iš Hagos ir Arnolds Skrebers iš Ženevos.

Pagal New Yorko latvių laikraščio Laiks pranešimą, Paryžiaus pasitarimuose buvo pabrėžta, kad Latvijos interesus geriausiai supranta Jungtinės Valstijose, kur Latvijos pasiuntinybė turi pilną pripažinimą ir tas pačias teises, kokias ji turėjo Latvijos nepriklausomybės metais.

Daktaras Dinbergs seniau buvo Latvijos konsulu New Yorke, paskiau Latvijos pasiuntinybės Washingtono tarėju, o pernai, Latvijos ministeriui daktarui Arnoldui Spekkei atsistatydinus, tapo chargé d'affaires.

— Vilniuje rugsėjo 7 d. mirė Aleksandras Rudaitis, 42 m. amž. Jis nuo 1953 m. dainavo tenoro partijas operos ir baletų teatre Vilniuje, nuo 1968 m. buvo paskirtas to teatro režisierium. Pirmasis jo, režisieriaus darbas buvo Puccini "Mergina iš Kalifornijos". (E)

kalbėjo dar trijų delegacijų atstovai: prel. Bela Varga (Vengrija), Ion Stere (Rumunija) ir Leonhard Vahter (Estijos delegacijos pirm.). Jie visi pabrėžė komunizmo siekius bei jo grėsmę laisvajam pasauliui.

(E)

Vokiečių derybos juda į priekį

BERLYNAS. — Rytų ir Vakarų Vokietijos pagaliau išėjo iš aklagatvio ir pradėjo rimtai svarstyti keturių didžiųjų valstybių pasirašytą Berlyno sutartį ir jos praktiško įgyvendinimo klausimus. Visą mėnesį vokiečiai negalėjo susitarti dėl kelių sutarties žodžių "ryšiai ir santykiai". Pagaliau Rytų Vokietija nusileido, pripažindama Bonos vyriausybės teisę kalbėti ir veikti Vakarų Berlyno gyventojų vardu.

Pirmadienį prasidės vokiečių pasitarimai dėl Vakarų Berlyno žmonių kelionių į Rytų Vokietiją.

Ketvirtadienį buvo pasirašytas susitarimas dėl pašto patarNAVIMŲ. Bona sutiko sumokėti Rytų Vokietijai 250 mil. markių už pašto patarNAVIMUS nuo 1948 m. Rytų Vokietija protokole pareiškė, kad ši suma taip pat padengia ir vyriausybės sąskaitas Vakarų Berlynei. Tuo pačiu komunistai pripažino, kad Bona gali imtis veiksmų ir už Vakarų Berlyno reikalus.

Senato darbai

WASHINGTONAS. — Sen. Mansfieldo rezoliucija, išreiškianti kongreso nuomonę, kad prezidentas turėtų ištraukti amerikiečius kareivius iš Vietnamo per 6 mėnesius senate buvo priimta 57-38 balsais, tačiau Atstovų Rūmai tą rezoliuciją greičiausiai pakeis, kaip jau atsitiko kartą anksčiau. Ir senate šį kartą rezoliucija gavo 4 balsais mažiau. Vyriausybė aiškino, kad toks laiko nustatymas gali atimti iš šiaurės Vietnamui norą daryti ir daryti nuolaidas, jei jis žinos, kad už šešių mėn. Amerikos kareivių Vietname nebus.

Senatas atmetė pasiūlymą atimti lėšas gynybos raketų statybai. Iowos sen. Harold Hughes

Naujas Lietuvos katalikų protestas

"New York Times" dienraštis š. m. rugsėjo 27 d. paskelbė svarbią žinią apie okup. Lietuvos 2,000 katalikų protesto raštą Sovietų Sąjungos vyriausybei ir, apamai, apie religijos suvaržymus Lietuvoje.

Dienraščio korespondentas T. Shabad pranešė: Lietuvos katalikų protesto raštus — atvirus laiškas, turįs š. m. rugsėjo 19 d. datą ir rugsėjo 26 d. jis buvo parodytas užsienio spaudos atstovams Maskvoje.

Laišką pasirašė 2,000 Prienu parapijos tikinčiųjų. Jie pabrėžė, kad vietos įstaigos varžo religijos laisvę. Dienraščio korespondentas pažymėjo, jog tas atviras laiškas liudija, jog katalikų Bažnyčios svoris Lietuvoje tebėra didelis, nepaisant komunistinės propagandos, esą, Lietuvos tikintieji vis labiau atšalą nuo religijos.

Dienraštis pareiškė nuomonę, kad šis Prienu parapijiečių laiškas taip pat liudija: religinės bendruomenės iš sovietų valdžios bei partijos vis griežčiau reikalauja garantuoti religijos laisvę, numatytą sovietų konstitucijoje.

Lietuvos katalikų, su 2,000 parašų, "atvirame laiške" pabrėžta: Lietuvos dvasininkai varžomi, jiems vykdomos religines apeigas, be to, nurodyta, kad Prienu parapijos kunigas buvo suimtas, nes "vaikus mokęs katekizmo" ar juos paruošęs komunijai.

Laišką nurodytas kun. Juozas Zdebskio pavyzdys — jis buvęs suimtas, nes vaikus mokęs katekizmo ir laukiama jo bylos. Laiškė sakoma: "Mūsų nuomone, tai pažeidžia sovietų įstatymus ir konstituciją. Dėl to mes prašome sovietų vyriausybės suteikti mums tikrą tikėjimo bei religijos laisvę ir leisti kunigams vykdyti be baimės ar trukdymų jų pareigas ir įsakyti paleisti Tėvą Juozą Zdebskį".

Laiškas pridūrė, kad užsienio stebėtojų nuomone, sovietų įstaigos susirūpinusios religinių gajumu Lietuvoje dėl katalikų Bažnyčios "tarptautinių ryšių". Sovietų vyriausybė labiau pakanti rusų ortodoksų atžvilgiu, nes jų Bažnyčia — gausiausia krašte, be to, jos hierarchija daugiau atsidūrusi tiesioginėje sovietų žinioje. (E)

— Vilniaus dramos teatro sezono pradėjus, š. m. rugsėjo 18 d., pirmąją savaitę buvo pakartoti didžiausią pasisekimą praėj. sezono turėję du spektakliai: J. Marcinkevičiaus istorinės dramos "Mindaugas" ir "Katedra". (E)

BEIRUTAS. — Libano lankosi Arabijos karalius Faisalas. Jis tarėsi su palestiniečių vadu Arafatu, kuris prašo karalių pampausti Jordaną, kad tas vėl leistų Jordane veikti partizanų daliniams.

buvo pasiūlęs nubraukti iš karinių reikalų biudžeto 748 mil. dol. tačiau senatas 64-21 balsais pasiūlymą atmetė.

Senatas atmetė ir kito "balandžio" siūlymą — neduoti kariuomenei 801 mil. dol. naujam karinio laivyno lėktuvui Grumman F-14 statyti. Čia senatoriai balsavo 61-28 prieš lėšų atėmimą.

BONA ATIDUOS SUTARČIŲ SU RYTAIS KLAUSIMĄ SPREŠTI GYVENTOJAMS?

BONA. — Vakarų Vokietijos vyriausybė paskelbė, kad naujų sutarčių su Sovietų Sąjunga ir Lenkija ratifikavimas bus surištas su parlamento balsavimu ir galimais naujais rinkimais. Kadangi vyriausybė parlamente turi 6 balsų persvarą, ji nenori tų nepuolimo sutarčių primesti gyventojams be parlamento debatų ir numato statyti pasitikėjimo vyriausybei klausimą. Net ir pačioje vyriausybėje, tarp socialdemokratų ir liberalų esą žmonių, priešingų toms nepuolimo sutartims. Todėl vyriausybė pasirodusi skeibti naujus parlamento rinkimus, kad patys gyventojai galėtų pasisakyti, ar jie pasitiki kanclerio Brandto vedama "ostpolitik" ir jo ryšiais su sovietais.

IŠ VISO PASAULIO

BELFASTAS. — Slapta aiškių respublikos armija paskelbė, kad jos nariai nėra atsakingi už sprogimą tavernoje, kur žuvo 2 vyrai ir 27 buvo sužeisti. Tas sprogimas sukėlė protestantų kovas su katalikais darbovietėse ir gatvėse.

SAN FRANCISCO. — Apeliacijos teismas nusprendė, kad FBI neturėjo teisės sumti ir kalėjime laikyti Leslie Bacon, jaunos Vietnamo karo priešinininkės, kuri atsisakė būti prokuroro liudininke.

GHANT. — Religijoje ore sprogo keleivinis britų lėktuvas, visi 63 jame buvusieji žuvo, jų tarpe 6 amerikiečiai. Šis lėktuvas skrido iš Londono į Salzbūrą, tačiau dieną prieš tai lėktuvas buvo Belfast, Šiaurinėje Airijoje. Dabar tiriamos lėktuvo nelaimės priežastys, bijoma, kad Belfast teroristai galėjo padėti lėktuve bomba.

ČIKAGA. — Penktadienį III valstijoje pirmą kartą buvo įsivaikiamas legalus "bingo", Lietuvoje pagarsėjęs "Loto" vardu. Čikagoje leidimus lošti bingo gavo 12 organizacijų. Jos lošia penktadieniais. Kitomis dienomis leidimai išduoti dar 60-čiai grupių, jų tarpe nemažai parapijinių komitetų.

BETHPAGE, N. Y. — Aviacijos pasekretorius Grant Hansen pirmą kartą viešai pripažino, kad Amerika turi erdvės satelitų, skirtų tik žvalgybai. Jie ima fotografijas, rekorduoja radijo ir trumpų bangų transmisijas ir seka radaro signalus. Neabejojama, kad panašius satelitus turi ir sovietai.

NEW YORKAS. — Amerikoje streikuoja apie 45,000 uosto darbininkų ir 80,000 angliakasių, dirbančių minkštos anglies kasyklose. Streikai apima visus Atlanto bei kai kuriuos Meksikos įlankos uostus, o angliakasių — septynias valstijas.

Ponia Romana Banuelos iš Los Angeles, turinti čia savo maisto produktų biznį, prezidento Nixono buvo paskirta JAV iždininke. Ant visų banknotų bus jos parašas. Istorijoje ji yra šešta moteris turinti tas pareigas.

Parlamento vadai Vokietijoje pabrėžia, kad jie balsavime dėl sutarčių ratifikavimo duos savo partijų nariams laisvas rankas balsuoti pagal savo sąžinę. Jei sutartis parlamente būtų atmeta, tuo atveju per 21 dieną parlamentas būtų paleistas ir per sekančius du mėnesius būtų suorganizuoti nauji parlamento rinkimai. Kancleris Brandtas žino, kad jis gali ratifikavimo debatų parlamente pralaimėti, tačiau jis tikisi laimėti po to būsimus rinkimus su didesne persvara, negu socialdemokratai laimėjo paskutinį sykį. Tuo atveju jis galėtų sudaryti naują vyriausybę be laisvųjų liberalų partijos paramos.

Britai suiminėja sovietų agentus

LONDONAS. — Britų Scotland Yard policija jau suėmė nemažai britų, sovietų šnipų pagalbininkų, kurių pavardės paaiškėjo perbėgus ir britų pusę sovietų prekybos atstovybės tarnautojų Olegui Lialinui. Suėmimų bus dar daugiau. Lialino užrašai apie rusų šnipų veiklą Britanijoje privertė vyriausybę ištremiti iš krašto 105 sovietų diplomatus ir kitus pareigūnus. Vienas laikraštis patyrė, kad išstremtųjų tarpe yra 9 iš 11 sovietų ambasados patarėjų ir penki pirmieji sekretoriai iš sovietų turimieji 12.

Britų valdžios pareigūnai atidengė, kad kartu su Olegu Lialinu politinės globos pasiprašė kiti sovietų prekybos atstovybės tarnautojai. 31 metų Irina Tepljakova. Abu rusai gyvena kažkur pasislėpę britų žvalgybos globoje.

Kas vyksta Kinijoje?

TAIPEJUS. — Tautinės Kinijos žvalgybos žiniomis komunistinėje Kinijoje yra pradėtas kariuomenės eilių valymas. Mongolijoje nukritęs lėktuvas, kuriame žuvo 9 kariai, vežęs svarbius kinų karininkus, jų tarpe aukštus aviacijos vadus ir Sovietų Sąjungą. Karininkai bėgę nuo partijos valymo. Dėl tos priežasties vyriausybė buvo sustabdžiusi trims dienoms visus lėktuvų skraidymus. Partijos-kariuomenės nesantikos prasidėjusios po to, kai buvo patirta, kad kariuomenės vadai nori pašalinti iš valdžios viršūnių Mao Tse Tungo asmeninį sekretorių Chen Po Ta, kuris įsipykęs karo vadams per kultūrinę revoliuciją, kuriais jis vadovavo.

PARYŽIUS. — Iš Belgijos į Pranciją su neoficialiu vizitu atvyko Japonijos imperatorius Hirohito su žmona. Jie Paryžiuje svečiuosis tris dienas.

BITĖS IR JŲ DARBAI

(Tęsinys)

Bitės kūno paviršius ir jos svarbesni organai

Bitės kaulų neturi. Jų kūnas apdengtas kietu lukštu, vadinamu kutikula. Kad bitė galėtų atskiras kūno dalis judinti, kutikula vietomis yra suplonėjusi ir virtusi plėvele. Šitose vietose kūno dalys gali būti lankstomos ir plečiamos ar sutraukiamos.

Bitės kūno paviršius apaugęs įvairių įvairiausių plaukelių. Vieni jų lygūs, kaip šereliai, tik yra trumpesni ir ilgesni, antri — šakoti, kaip plunksnelės. Vienų išsiskojimai trumpesni, kitų ilgesni, vieni retesni, tankesni ir t. t.

Bitės plaukeliai skirti įvairiems tikslams. Vieni plaukeliai saugo akis nuo pažeidimų, kiti — kvėpavimo organus nuo užteršimo dulėmis, tretį turi jutimo organus, ketvirtį — tarnauja kaip šepetėliai kūni nuvalyti arba žiedų dulkelėms nuo kūno nušluoti ir į gurbelių sudėti, penktį — bitės kūną dengia, kad jį šildytų ir t. t. Reikia paminėti dar vieną bičių kūno

plaukelių didelį naudingumą. Kai bitė žieduose renka nektarą arba žiedadulkes, tai tarp plaukelių prisisunkia tų žiedų kvapų, ir bitės tais žiedais pakvimpa. Kai bitės sugrįžta į avilį, tai kitos bitės pajunta tą žiedų kvapą ir greičiau suranda tuos augalus.

Bitės kūno dalys

Bitės kūne skiriamos 3 svarbiausios dalys: 1) galva, 2) krūtinė ir 3) pilvelis. Galvos priekyje yra 2 ūseliai, šonuose — 2 didžiosios sudėtinės akys, viršugalvyje — 3 mažosios paprastosios akys, o galvos apatinėje dalyje — burna.

Ūseliai ir jutimo organai

Ūseliai sudaryti iš atskirų nervelių. Ūseliuose yra įvairūs jutimo organai: lytėjimo, uoslės ir kt.

Lytėjimo organai

Ant ūselių yra ilgesnių ir trumpesnių plaukelių bei spyglių. Tai lytėjimo, arba apčiuopimo organai. Daugiausia

jų yra ūselių viršūnėse, kaip žmogaus pirštų galuose. Lytėjimo organų daugiausia yra ant darbininkės bitės ūselių, nes jai tenka dirbti beveik visus darbus avilyje ir dar tamsoje. Ji dirbdama, kaip neregys, daugiausia naudoja lytėjimo plaukelius. Ant darbininkės bitės ūselių yra apie 13,000 lytėjimo plaukelių. Motina avilyje daug mažiau dirba, todėl ant jos ūselių yra daug mažiau lytėjimo plaukelių. Tranas avilyje beveik nieko nedirba, tai ir lytėjimo plaukelių turi mažiau — priskaitoma tiksliai apie 2,000. Panašių lytėjimo plaukelių yra ir ant kitų kūno dalių: prie burnos, ant kojų, ant pilvelio ir kitur.

Uoslės organai

Uoslės organai yra įvairaus didumo tutelių pavidalo su plaukeliais viduryje. Uoslės organų ant trano ūselių yra daugiausia — apie 30,000. Darbininkės bitės ūseliuose jų yra daug mažiau — viso apie 6,000, o motinos ūseliuose dar mažiau — tiksliai apie 2,000.

Trano uoslės organai geriausia išvystyti, nes jo gyvenimo tikslas — apskelinti motiną. Tranas su motina susiporuoja ore. Kad greičiau susitiktų su motina, tranas turi ją iš tolo suuosti. Nevaisingos motinos leidžia gana stiprų kvapą, kurį tranas iš tolo suuodžia ir lekia prie jų. Kai kurie tyrinėtojai sako, kad tranas nevaisingą motiną suuodžia net už 7-8 kmtr.

Motinos uoslės organai yra silpniausi, nes gyvenime mažai jie jai reikalingi. Uoslės organų yra ir kitose kūno dalyse, ypač ant liežuvių, aplink burną ir burnoje.

Girdėjimo organai

Nors pas bites atskirų girdėjimo organų nerasta, bet jos garsus girdi. Pačios bitės padaro įvairių garsų: 1) badaujančios bitės vienaip zirzia, pamaitintos ir sotios kitaip; 2) be motinos vienaip ūžia (verkia), turinčios motiną — kitaip; 3) žinomas jaunų motinų dainavimas (ku-kavimas) prieš spietimą; 4) spiečiančios bitės vienaip ūžia, o su semtos kitaip; 5) į darbą lekiančios bitės vienaip ūžia, o iš darbo grįžtančios su nektaru arba žiedadulkėmis — kitaip ir t. t. Mokslininkai ištyrė, kad bitės gali padaryti apie 20 įvairių garsų. Spėjama, kad bitės gali girdėti ir padaryti ultragarus, kad girdėjimo organų yra visame kūno paviršiuje: ant kojų, prie sparnų pagrindo ir kitur.

Šilumos jutimo organai

Kur yra šilumos organai nežinoma, bet, be abejojimo, bitės kaip ir žmogus, turi atskirus šilumos jutimo organus, nes labai gerai moka reguliuoti avilio šilumą. Kai avilyje yra perų, visą laiką palaikoma 35-36° temperatūra. Jei avilyje darosi šalčiau, bitės gamina daugiau šilumos, o jei darosi karščiau, tai avilį vėdina ir net dalis bičių išeina laukan. Bitė ūseliuose gal turi ir kitokių jutimo organų, kurie dar nežinomi, arba minėti organai kitaip jaučia, negu žmogus mano.

Ar bitė skiria spalvas?

Tyrimai parodė, kad bitė skiria daugelį spalvų: 1) geltą, 2) žalią, 3) mėlyną 4) violetinę

ir 5) ultravioletinę. Žmogus ultravioletinės spalvos nemato, o bitės šią spalvą labai gerai mato, nes daugelis augalų žiedų turi ultravioletinę spalvą. Pastebėta, kad bitės geriau tinka aviliai tamsesnių spalvų, negu baltos spalvos, nors bitės šviesą nuo tamsos skiria gerai.

Bitės skiria ir daiktų formą. Jos aiškiau mato smulkiai skaldytus daiktus, negu apskritus arba trikampius, nes ir žiedai dažniau būna sudaryti iš didesnio lapelių skaičiaus.

Bitės daug aiškiau mato judančius daiktus, negu stovinčius. Todėl jos greičiau puola žmogų bėgantį arba mosikuojantį rankomis.

Bičių liaukos

Liaukomis vadinami tam tikri organai, kurie gamina kokią nors medžiagą, dažniausiai skystį, pavyzdžiui, seiles, pienelį, vašką.

Priešakinį žandų liaukos

Kiekviename priešakiname žande yra po liauką maišelio pavidalo. Jų sultys išeina žandų priešakiname gale. Motinos šios liaukos yra didžiausios, darbininkės bitės — mažesnės. Bitėi senstant, mažėja ir liaukos. Trano tos liaukos visai mažutės. Šios liaukos dalyvauja pienelio gamyboje. Pienelių darbininkės bitės maitina jaunus perus ir motiną. Trano priešakinės liaukos mažos dėlto, kad tranas pienelio negamina. Motinos šios liaukos išskiria motininę medžiagą (kvapų skystį).

Ryklės liaukos

Priešakinėje galvos dalyje yra pora liaukų vynuogių kekės pavidalo, kurių latakas išeina į ryklę. Šitas liaukas turi tiksliai darbininkės bitės. Motina ir tranas jų neturi. Šios liaukos gamina bičių pienelį, kuriame yra daug fermentų. Rydama nektarą, bitė pramašo šiuo liaukų pagamintu fermentu ir nektaras jau medaus pūslelę pradeda virsinti medumi. Tuos pačius fermentus bitė maišo ir su žiedadulkėmis, kai deda į korio akeles.

(Bus daugiau)

KAD TAIP SAVO ŪKELĮ, VIŠČIUKUS AUGINCIAU

Turbūt kiekvieno, patekusio į nenormalią didmiesčių gyvenimo aplinką, svajonė yra nostalgikai išreiškiama: "Kad taip savo ūkelį turėčiau, sveiką orą gerčiau, viščiukus auginciau, kiaušiniams prekiaučiau".

Viščiukų ūkio ekspertas Dr. William Jasper tas svajones žiauriai išlaško sausais skaičiais:

I vieno klausimą, kiek reikia turėti vištų, kad iš kiaušinių gautum per metus pasidaryti \$15,000 pajamų, Dr. Jasper paaiškina: Vištų reikia turėti 30,000. Bet to negana. Supirkti 30,000 20 savaičių amžiaus viščiukų po \$1.40 ir \$1.50 reikia įdėti \$45,000, bet joms įrengti tinkamas višties reikia dar įdėti kiekvienam viščiukui po \$5, tai yra \$150,000; pastatai, gurdai, automatiškos lesyklos ir girdyklos, elektra, ventiliacijos sistema ir mėšlo pašalinimo įrenginiai.

Kiekviena višta per metus sulesia apie 90 svarų lesalų, bend-

Prof. J. Žilevičiaus žodis, tartas muz. J. Byansko pagerbimo bankete

1933 m., kai pirmą kartą lankiausi Čikagoje pasaulinės parodos metu, susipažinau su ponu Jonu Byansku. Kai atvažiavau Čikagon 1939 m. patikrinti chorų, dalyvaujančių lietuvių dienos programoje New Yorke, susitikau su Byansku, lyg būtu seniu seniausiu susipažinę draugu. Tai maloni švelni draugiška nuosirdi asmenybė. Kai archyvą perkėliau Čikagon, ponas Byanskas nuosirdžiai man gelbsti visokeriopai: padeda rinkti eksponatus, automobiliu nuveža, kur reikia gauti daugiau eksponatų, remia moraliai ir medžiagiškai, nes mato sunkią archyvo padėtį.

Ponas Byanskas yra pianistas, bet pasisvėntęs akompanavimo darbu su chorvedyba. Pasauliniai solistai nevisada gali būti geri akompaniatoriai, ar akompaniatoriai geras solistais. Matyt, geras akompaniatorius, dirbdamas savo asmenybės atsisako, bet gelbsti solistui, nes akompaniatorius gali solistą arba pradžudinti arba iškelti. Kai akompaniatorius, Byanskas yra įsigijęs didžiausią solistų pagarbą. Nors ponas Byanskas, būdamas elektros mechanikas

rai 1,350 tonų po \$75 tonai. Negana to, toms operacijoms prireiks apie 10 akrų žemės nuo \$400 iki \$1,000 akrui Amerikos Vidurvakariuose. Norint turėti iš vištų pragyvenimą esą reikia investuoti apie \$300,000. Vieno žmogaus savininko pie-no ūkiui esą reikia turėti 225 akurus žemės su 40 karvių; tai duotų per metus iki \$15,000 pajamų, bet reikia investuoti \$150,000. Kornų (kukurūzų) ūkiui reikia 760 akrų farmos; pajamų metams gali gauti virš \$30,000, bet reikia investuoti \$450,000...

gerbiamas ir mylimas. Kai reikėjo man rinkti medžiagą apie M. Petrausko biografiją, susilaukiau be galo daug laišku, kuriuose reikiama didžiausia pagalba M. Petrauskui. Dar ir dabar tenka susitikti senesnius žmones, buvusius jo choristus solistus. Visi vienbalsiai ji giria. Panašiai ir p. Byanskas savo prakliniu darbu Čikagoje ir pavydinga veikla susilaukė visuomenės pagarbos.

Todėl uakštai gerbiamas p. Byanskas, Liet. Muzikol. Archyvas su bendradarbiais nuosirdžiai Tamstą sveikina. Linkiu Tamstai iš savo praeities prisiminimų pinti laimingo džiaugsmo vainiką, kuris Tamstą be pertraukos puošytų.

Ilgiausių metų suaktyvininkui!!!

help your
HEART FUND
help your HEART

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį - Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasiskaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemą pasiskaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo Žmogaus Gyvenimą - Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžius kiekvieną, kas ji atsimeina ir pažinojo, o naujesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo A. Rūko lengvas, vaizdu gražia literatūrinė forma pasakoja duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų lietuvių šviesuolių gyvenimu ir jų kietą, ideologinę veiklą.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaitio - Šerno gyvenimo bruožai. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kainą 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENŲ" ADMINISTRACIJOJE

A lot of
Americans
are suffering from
withdrawal
symptoms.

What's wrong?
You're making more money than you ever have.

Every time you plan on putting money into your savings, you end up withdrawing some.

Maybe you're buying too many little things you don't really need. Little here, little there. After awhile it adds up.

You know, that's just the theory behind the Payroll Savings Plan. You sign up where you work, and they set a little aside from each paycheck and use it to buy U.S. Savings Bonds. You don't really miss the money that way... and before you know it, you've got a nest egg that's really worth something.

And now there's a bonus interest rate on all U.S. Savings Bonds—

for E. Bonds, 5½% when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year). That extra ½% payable as a bonus at maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds.

The Payroll Savings Plan. A great way to save a little here, a little there and end up with a bankroll.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. They may be deferred until redemption. And always remember, Bonds are a proud way to save.

Take stock in America.

Now Bonds pay a bonus at maturity.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, ILL. 60608

V. ADAMKUS GRĮŽO Į CHICAGĄ

JAV aplinkos apsaugos įstaigos
5-jo regiono administratorius

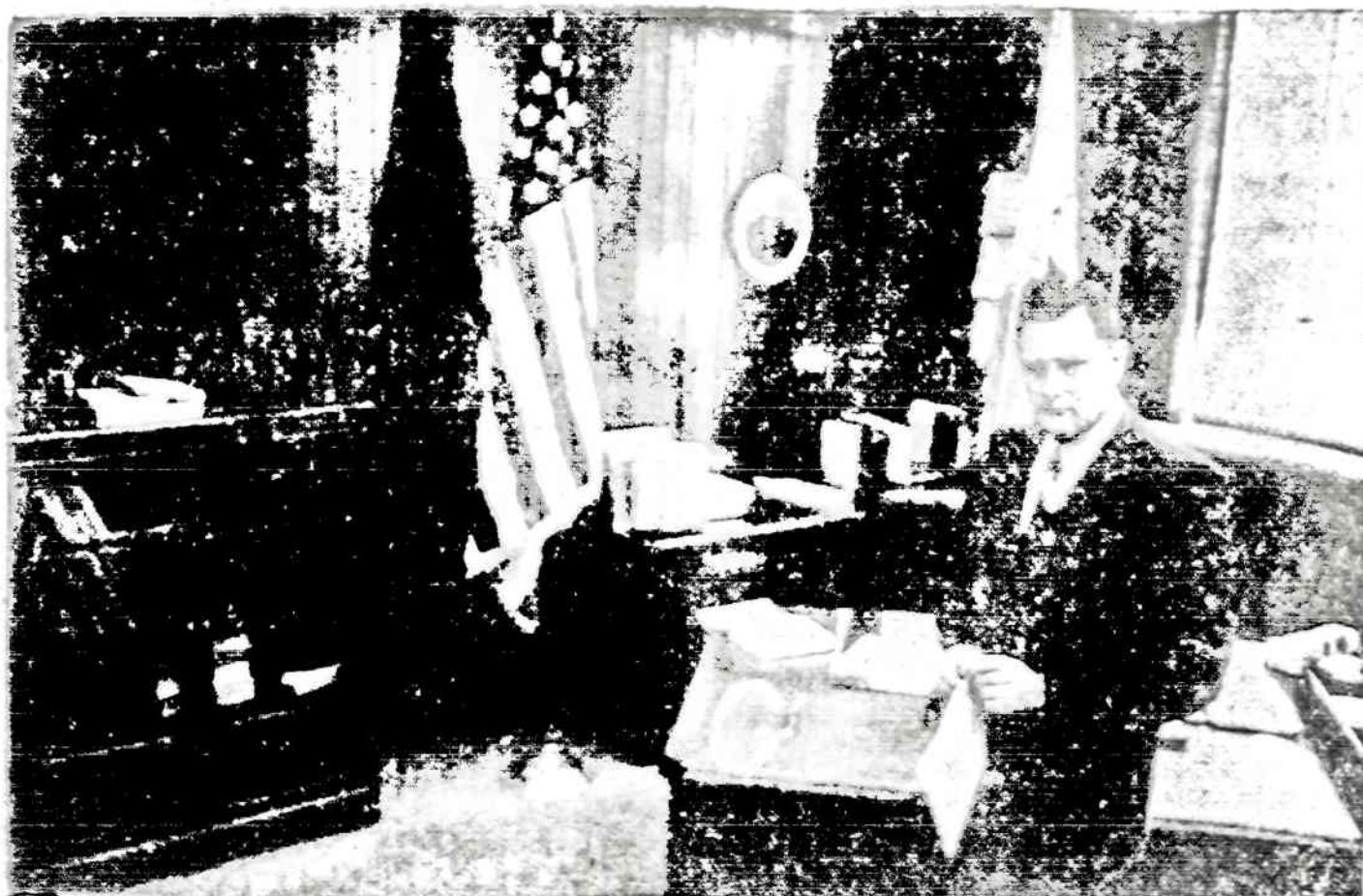
Praeitą liepos mėnesį JAV-
bių Aplinkos Apsaugos Įstaiga
(U.S. Environmental Protection
Agency — E. P. A.) pa-
skelbė extra biuletenį, iliustru-
otą Francis T. Mayo ir Valdo V.
Adamkaus atvaizdais ir užvar-
dintą "Mayo, Adamkaus to top

region V jobs" (Mayo ir Adam-
kus aukščiausios penktojo re-
gijono pareigos), kur be kit-
ko pasakyta:
William D. Ruckelshaus, J. V.
Aplinkos Apsaugos įstaigos ad-
ministratorių, paskelbė apie re-
gioninio administratoriaus ir pa-

VALDAS ADAMKUS

J. A. V. EPA Didžiųjų Ežerų (V) regiono
viceadministratorių

Valdas Adamkus savo darbo kabinete

vaduotojo paskyrimą EPA Vi-
dūrvakarių V-jo regiono įstai-
gai.

V. Adamkaus paskyrimas

Pagyręs F. T. Mayo patirtį
ir gabumus nuo 1970 metų va-
sario mėnesio Chicagoj vykdu-
sio vandens kokybės Vidūrv-
vakarių programą ir pabrėžęs,
kad penktasis regionas aptar-
naus 40 milijonų gyventojų, tai
yra 20 nuosimčių visų JAV-bių
gyventojų, EPA administrazio-
rius pareiškė:

"Be to esu laimingas pranešti
apie paskyrimą Valdo V. Adam-
kaus, buvusio EPA Cincinnati
įstaigos viceadministratoriaus, re-
gioninio administratoriaus pava-
duotojo pareigoms. Nuo savo
įstojimo federalinėse tarnybo-
n 1970 m. sausio mėn. Mr. Adam-
kus įrodė kad yra energingas,
sunkiai dirbantis (hard work-
ing) civilinis tarnautojas, turin-
tis aiškų EPA aplinkos pareigų
atsakomybės supratimą.

Tarpe dešimties EPA regio-
nų, V-jo regiono administrazio-
rius yra atsakingas už visas fe-
deralines programas vykdan-
taršos kontrole, triukšmo suma-
žinimą, industrijos atmatų paša-
linimą, pesticidų (parazitams
naikinti priemonių) ir radiaci-
jos reguliavimą šešiose Vidūrv-
vakarių valstijose: Ilinojui, Wis-
consine, Minnesotoje, Indianoje,
Michigane ir Ohio.

Adamkus, 44 metų Chicago
gyventojas, nuo 1970 m. sausio
mėn. veikė federalinėje vandens
taršos kontrolės srityje kaip
Ohio Upės Baseino regiono į-
staigos regioninio direktoriaus
pavadootojas. Anksčiau jis bu-
vo inžinierius patarėjas Meissner
Consulting Engineers įstaigoje
Chicagoj ir kandidatavo į Me-
tropolinio Sanitarinio Distrikto
patikėtinis.

Paskutinius du mėnesius jis
tvarkė EPA-s Cincinnati progra-
mų perkėlimą į Chicago įstai-
gą".

Pabaigoje suminėta, kad V. V.
Adamkus lankė Miuncheno ir
Ilinojaus universitetus ir baigė
Ilinojaus Technologijos institu-
tą, kad jis 9 metus tarnavo JAV
armijos rezerve, yra vedęs žmo-
na Almą ir kad savo pareigas
Chicago įstaigoje pradėję nuo
1971 metų liepos 24 dienos.

Kitame EPA biuletenyje En-
vironmental News Cincinnati iš
1971 m. liepos 15 d. V. V. Adam-
kui skirti net 3 puslapiai. Ant-
rašte "Kovotoja prieš gyvsida-
rio taršą EPA paskyrė regio-
no administratoriaus padėjėju"
aprašoma Adamkaus veikla su-
draudžiant eilę galingų kompa-

nijų ir išgelbstint Ohio upę nuo
užnuodijimo, pabrėžiant, kad jis
pasirėmė savo kietu nusistatymu
prieš aplinkos teršimą mer-
kurium (merkurius yra pasenęs
gyvsidabrio pavadinimas).

"Kai praeitą liepos mėnesį dvi
kompanijos buvo pastebėtos be-
pilant merkurių (gyvsidabrio) į
Tennessee upę prie Calvert City,
Kentucky, Adamkus liepė pa-
daryti nuodugnų ištyrimą, kurs
parodė, kad žuvis žemiau Ken-
tucky tvėnkinio buvo apkrėstos
merkuriu pustrėčio karto dau-
giau negu Federalinės Maisto ir
Vaistų Administracijos yra nu-
statyta kaip leistina saugumo
riba maistui.

Kaip Valdas Adamkus į tas pareigas pateko?

Skaitytoms, beabejo, įdomu
smulkiau žinoti, kaip mūsų jau-
nas tautietis į tokias aukštas pa-
reigas iškilo. Asmenybė, cha-
rakteris ir išvermingas darbū-
mas yra, beabejo, keli pagrindiniai
postulatai.

Jungtinių Amerikos Valstybių
Aplinkos Apsaugos Įstaiga
(EPA), kurią prezidentas Nixo-
nas įsteigė 1970 metų gruodžio
2 dieną, už poros mėnesių šves
dar tik pirmąsias savo metines
sukaktuves.

Šiai, visiškai naujai, organiza-
cijai sudaryti buvo reikalingas
visiškai naujas administracijos
aparatas ir planas. Tam tikslui
visa J. A. V.-bių teritorija buvo
padalinta į 10 regionų (sričių),
kuriems vadovauja administrazio-
rius ir pavadootojas. Taisi su-
daro 20 pozicijų (10 administrazio-
torių ir 10 pavadootojų arba vi-
ceadministratorių). Toms 20 po-
zicijoms atrinkti ir užpildyti per
visą plačią Ameriką buvo pa-
rinkta 760 kandidatų. Tie kan-
didatai visi buvo remiami ir re-
komenduojami politinių grupių,
partijų vadų, gubernatorių, se-
natorių, kongresmanų ir kt.

Daug pašauktų — mažai išrinktų
Iš to 760 kandidatų skaičiaus
buvo Washingtono atrinkta 60
asmenų. Kiekvienas tų 60 bu-
vo asmeniškai apklašinėtas spe-
cialiai sudarytos subkomisijos,
kuri iš 60 atrinko 15 kandida-
tų ir juos pristatė Baltiesiems
Rūmams galutinai atrinkti. Tų
760 pasiūlytųjų ir galutinai at-
rinktųjų 15 skaičiuje buvo vie-
nintelis lietuvis Valdas Adam-
kus.

Liepos 14 dieną Administraci-
ja iš tų 15 rinkinių paskelbė
pirmąjį paskyrimą — du asme-
nis: Francis Mayo ir Valdas
Adamkus administratorių ir vi-
ceadministratorių visų didžiau-
siam, šešias valstijas apiman-
čiam Didžiųjų Ežerų regionui.
Įdomu pastebėti, kad paskyrimai
kitiems devyniems regionams
buvo paskelbti tik rugpjūčio mėn.
pabaigoje.

Great Lakes (Didžiųjų Ežerų)
regionas yra pats didžiausias vi-
soje Amerikoje ir Administra-
cijai rūpėjo administratorius
pirmiausiai čia paskirti. Kad
Adamkus yra pirmųjų dviejų
paskirtųjų tarpe, taiti tik dar
labiau pabrėžia jo asmens ir jo
kvalifikacijų įvertinimą.

Didžiųjų Ežerų arba Viduri-
nių Vakarų Penktojo Regiono
centras įsteigtas Chicagoje su

skiriais Clevelande, Ann Arbor,
Detroit, Cincinnati, Indianopo-
lyje, Madisone, Minneapolyje,
Duluth ir kt.

Adamkaus kandidatūrą šioms
pareigoms rėmė JAV-bių sena-
toriai Robert Taft ir William
Saxbe, abudu iš Ohio, ir sen.
Charles Percy iš Ilinojaus, kon-
gresmanai Derwinski, Crane,
Keating, gubernatoriai Ogilvie,
Cincinnati miesto meras Gradi-
son, prezidento patarėjas Dan
Rumsfeld, vidaus sekretorius
Morton ir kt. Vargu kuris kitas
kandidatas turėjo tokį skaitlin-
gą ir tvirtą "užnugarį". Be to,
reikia nepamiršti šio jauno lie-
tuvio imigranto fenomenalų pa-
sireiškimą, kuomet kandidatuo-
damas į Chicago metropolijos
sanitarinio distrikto patikėtinis
(trustees) surinko apie milijoną
balsų, atkreipdamas į save dė-
mesį ne tik Chicagoj, Springfielde,
bet ir Washington.

Vaižlo pilnumui reikia dar pa-
žymėti, kad Civil Service Ko-
misija pripažino Valdui Adam-
kui "senior executive" statusą.
Valdas grįžo užimti pareigų, ku-
rios yra 5 kartus aukštesnės ir
ta pati spauda jau sveikina jo
grįžimą, neabejodama jo kvali-
fikacijomis toms pareigoms.
Kaip tipingą persivertimą čia ci-
tuoj Chicago Today editorialia
tokia aukštą karjerą palyginti
toku trumpu laiku.

EPA penktojo regiono centras Chicagoje

Naujoji įstaiga, kurios parei-
ga bus saugoti nuo sutėsimo ir
apnuodijimo mūsų gyvenamąją
aplinką — žemę, vandenį ir orą

šesį prie Didžiųjų Ežerų priei-
nantių valstijų regione, įsikūrė
aukštuose rūmuose adresu 1 N.
Wacker Drive, Chicagoje, kur
seniau buvo Hearsto spaudos
centras. Šiandien čia yra cen-
tras, kurs vadovauja šesį valstijų
su 40 milijonų gyventojų
aplinkos apsaugai kontroliuojan-
taro ir vandens švarą, radiaciją
bei chemikalų ir industrijos at-
matų (solid wastes) tinkamą pa-
šalinimą.

EPA (Aplinkos apsaugos įstai-
ga) Chicagoje yra išsidėstiusi
trijuose aukštuose, kur sutelkta
460 profesionalų tarnautojų, ku-
rių pareiga ir pagrindinis rū-
pestis bus apsaugoti aplinką, ku-
rioje gyvename mes žmonės ir
visa kita gyvūnija ir augmenija,
užtikrinant, kad galėtų ir toliau
gyventi. Aukščiausiu laiku pa-
stebėta, kad visa mūsų aplin-
ka yra pavojingai užteršta ir kad
visai gyvybei žemėje gresia ne-
išvengiamas pavojus išmirti, jei
nebus skubiai ir ryžtingai grieb-
tasi priemonių tą smarkiai di-
dėjantį taršos įsibėgėjimą ra-
dikaliai pristabdyti.

Per aspera ad astra

Ne rožėmis yra klotas sąži-
ningo pareigūno kelias aukšto-
se pareigose, bet sakoma yra kad
"kantrybė ir darbas didžiausias
skarbas". Taisi Valdas Adam-
kus gavo ganėtinai patirti. Kai
prieš dvejus metus jis buvo re-
komenduotas vien tik vandens
apsaugos įstaigos direktoriaus
pareigoms Chicagoje, tai parti-
nių politikierių spaudimo įtako-
je buvo prieš Adamkų sukelta
tikra spaudos kampanija, kuri,
nieko jam negalėdama prikišti,
skleidė, kad Adamkus tokioms
pareigoms tebesą per jaunas ir
nepatyręs. Jo vieton buvo grei-
tai paskirtas Chicago "maši-
nai" savas asmuo.

Šiandien į tą pačią Chicago
Valdas grįžo užimti pareigų, ku-
rios yra 5 kartus aukštesnės ir
ta pati spauda jau sveikina jo
grįžimą, neabejodama jo kvali-
fikacijomis toms pareigoms.
Kaip tipingą persivertimą čia ci-
tuoj Chicago Today editorialia
iš liepos 17 d., kur redakcija se-
kančiai pasiteisino dėl savo anks-
tyvesnės laikysenos:

"Šis laikraštis buvo priešin-
gas Adamkui dėl pirmesniojo
posto dėl to, kad jis nebuvo pa-
tyręs. Tas priešingas nusistatę-
mas nebegalioja ir mums yra
malonu indorsuoti jo paskyrimą

šį kartą. 1970 m. sausio mėnesį
Adamkaus kvalifikacijos tebu-
vo tik kaip laisvo (free-lance)
struktūrinio inžinieriaus ir buvu-
sio Respublikonų wardo organi-
zacijos vicepirmininko — var-
gu ganėtina tokiam gyvybiniam
darbui.

Nuo to laiko dalykai pasikeitė.
Adamkus praleido daug laiko be-
simokydamas vandens reikalų
tvarkymo. Be to jis praleido 18
mėnesių kaip EPA Cincinnati
įstaigos direktoriaus pavadooto-
jas. Per tą laiką jis įsigijo var-
dą kaip kietas administratorius,
kurs eina tiesiai, taikydamas
griežtas priemones prieš terši-
kus.

Tai yra kaip tik tokios rūšies
federalinis administratorius,
koks yra reikalingas Didiesiems
Ežerams, ir šį kartą mes nebetu-
rime jokių rezervacijų dėl Adam-
kaus tinkamumo tam darbui. Jis
įrodė, kad jis nusipelnė progos.
Dėl to mes linkime jam laimės
ir lauksime kokio nors solidaus
žygio, kad ežero vanduo vėl bū-
tų švarus".

Zvelgiant į Valdo Adamkaus,
kaip JAV Aplinkos Apsaugos
Įstaigos Penktojo Regiono vice-
administratoriaus darbo savai-
tę tenka pripažinti, kad ji tik-
rai nėra lengva. Pagauti jį Chi-
cagoje stačiai yra sunku.

Jo įtempta darbo diena pra-
sideda lygiai 8 valandą ryto. Iki
10 valandai jis atlieka įvairia-
sius administracinius patvarky-
mus. Nuo 10 valandos susitinka
su atskirų savo įstaigos dē-
partamentų viršininkais; jei lai-
ko iki vidurdienio dar atlieka,
tai pradeda priimti kitų (šešių)
valstijų, miestų ir konservaci-
jos (gamtos, aplinkos apsaugos)
organizacijų atstovus, dažnai ir
spaudos darbuotojus, pasidalin-
damas informacijomis.

Popietyje Adamkų dažniau-
siai gali pamatyti O'Hare ar Mid-
way aerodrome pakeliiui į Wash-
ingtoną, Clevelandą, Detroitą,
Cincinnati, net į San Francisco,
iš kur tik laimingų sutapimų dar
spėja parsiskristi vidurnaktį
atgal į Chicago, bet dažnai kon-
ferencijos nusitęsia po 2 ir 3
dienes.

Toks darbo tempas, aišku, pa-
reikalauja milžiniškos jėgų įtam-
pos. Nestebėtina, kad jo dar vos
44 metus amžiaus tebeefinancio-
vyro dar jaunatve žvilgančiuo-
se galvos plaukuose pradeda švie-
sti sidabriniai siūleliai... J. Pr.

GEROS DOVANOS

šios knygos pardavamos dabar "Naujiene" su
didelėmis nuolaidomis:

- Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$2.00
- Minkštais viršeliais tik \$2.00
- Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą išpildžiai. Vietoje \$2.00 dabar tik \$1.50

Galima taip pat užsisakyti paštą, atsuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS,

1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

POEZIJOS VEIKALAI

Amžina tautos dvasia,
Laimink mūsų siekį —
Vėl gyvenki mums,
Giesmėje skambėk.

Vincas Jonikas

- Poezija — kaip pavasaris, kuris pradėjo pro tirpstantį sniegą liepia laždynui išskleisti mažai, deimantų spindintį žiedą, apkalio medžių šakas žirginiais, kaip konfėtėmis ir pamažu įveda į gamtos vaizdų ir garų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiuose gamtos scenovaizduose svaioja, juokauja ir verkia poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir mintų gelmes.
- Naujiene yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:
- 1. J. Augustaitis - VAIČIŪNIENĖ, ŽVAIGŽDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.-
- 2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišinio formato, 157 psl. \$2.00.
- 3. Bernardas Brazdionis, DIDŽIOJI KRYŽKELĖ. Eilėraščiai. 112 psl. Kaina \$1.00.
- 4. Kazys Bradūnas, SIDABRINĖS KAMANOS. Premijuotas poezijos rinkinys, 95 psl. \$2.00.
- 5. Butkų Juzė, EILĖRAŠČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
- 6. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIESNIA VĖTROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
- 7. Kleopas Jurgellionis, GLUDI - LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00
- 8. Anatolijus Kairys, AUKSINĖ SEJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
- 9. Pranas Kozulis, DULKĖS EŽERE. Eilės, 62 psl. \$0.75.
- 10. Pranas Naujokaitis, AUKSINIAI RAGELIAI. Lyrika, 64 psl. \$2.00.
- 11. Alė Rūta - Nakaitis, BE TAVES. Poezija, 133 psl. \$2.00.
- 12. Nadas Rastenis, TRIJŲ ROŽIŲ SVENTĖ. Eiliuoti pasakojimai apie 3 švietintus lietuviškus senovės laikais; su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
- 13. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių šilėlis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
- 14. Balys Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
- 15. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 187 psl., \$3.00.
- 16. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
- 17. Petras Sagatas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiliuoti kūrinių, 92 psl., \$1.00.
- 18. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
- 19. Eugenijus Grudis, AGJONOS IR SMĖLIS. Eilės, 70 psl., \$1.00.
- 20. Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
- 21. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
- 22. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
- 23. Uršulė Zemaitienė, SUVALKIEČIŲ VESTUVĖS. Su trumpu jų aprašymu ir gausybe dainų. 80 psl. \$2.50.
- 24. Adomas Jasas, BUK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienu raštinę arba užsakyti paštą, pridėdant čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštą reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujiene arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, ILL. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
in Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
Dienraščio kainos:	
Chicago ir priemiestiuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
tris mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitos JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
tris mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.

Chruščiovas ir lietuviški svogūnai

Savo laiku skaitėme ir komentavome Amerikos žurnaluoseėjusius Nikitos S. Chruščiovo straipsnius apie jo kovą su sovietine biurokratija. Jis pats buvo labai aukštas tos biurokratijos pareigūnas, jo rankose buvo nepaprastai storas bizūnas, bet sovietinėje sistemoje visi — net ir aukštai įkopusieji — bijo, nes niekas nežino, kada ir kuriam teks patys skaudžiausieji to bizūno smūgiai.

Tuoju po tų straipsnių Amerikoje buvo išleista stora Chruščiovo atsiminimų knyga, o šiomis dienomis pasirodė jau ir kišeninė tos knygos laida. Žurnaluose ėję straipsniai Lietuvos neminėjo, bet visuomeninį gyvenimą sekantieji lietuviai atkreipė mūsų dėmesį, kad knygoje Lietuvos klausimas keliamas net keliais atvejais. Chruščiovas aprašinėja, kaip Stalinas „džiaugėsi, kai sovietų karo jėgos aneksavo Lietuvą, kai padidėjo Sovietų Sąjungos gyventojų skaičius ir buvo padidintas Baltijos jūros pakraštys. Kita proga pakomentuosime apie paties Chruščiovo ir Kremliaus vadų buvusias nuotakas lietuvių tautos pavergimo metais, bet šį kartą priminsime, paties Chruščiovo politinės karjeros, o gal gyvybės ir mirties klausimą dėl gerų lietuviškų svogūnų.

Tais laikais Lietuva dar nebuvo okupuota. Stalinas dar nebuvo baigęs grumtuluoti Ukrainos. Valdžios priešakinis jis buvo pastatęs ištikimiausius komunistų partijos narius, bet jais negalėjo pasitikėti. Čekistas A. Uspenskis iššaudė veik visus buvusius Ukrainos komunistų partijos pirmuosius sekretorius, tarybų pirmininkus bei jų pavaduotojus, bet nepajėgė priversti ukrainiečių dirbti žemę ir vežti rusams reikalingą tos žemės derlių. Stalinas pasikvietė Chruščiovą ir įpareigojo jį važiuoti į Ukrainą ir padaryti tvarką. Nikita sutiko važiuoti, bet jis norėjo pasiimti iš Maskvos kelis draugus, kad turėtų ką pastatyti valdžios ir partijos priešakin.

Pasirinktųjų tarpe buvo ir tūlas Lukašov, kuriam buvo pavesta tvarkyti Maskvos daržovių rinkas. Chruščiovas žinojęs, kad jis buvo teisingas ir padorus žmogus. Nikita pasakė Stalinui, kad Lukašovą jis padarys Ukrainos vidaus prekybos ministru. Stalinas sutiko. Bet nepasėjo Chruščiovas pasiekti Ukrainos, jis patyrė, kad Lukašovas buvo sumintas ir paskelbtas „liaudies priešu“. Chruščiovas tuo susirūpino, bet nieko jis padaryti negalėjo. Prekybos ministru jis pasirinko kitą žmogų ir įtikinėjo ukrainiečius dirbti rusams ir negadinti valdovams

SLEPININGOS SYFSENOS MISLE

Mona Liza buvo kilusi iš Italijos. Jos portretas vadinamas Gioconda, meno genijaus Leonardo da Vinci kūryba, yra Paryžiuje, Louvre. Jo 400 metų istorija įdomi ir sensacinga. Iki mūsų dienų išlikę, nors dulkų sluoksnio dengiami užrašai, liudija, kad Mona Liza buvo Florencijos gyventoja ir, be asmeninio grožio, niekuo ypatingu nepasizymėjo. Kilusi iš liaudies, Mergaitinė jos pavardė buvusi Gerardini. Tėvo vertinama, labai jauna ištėkėjo už virš 20 metų už save vyresnio turtingo našlio Francesco de Giocondo. Tai buvo pradžioje XVI amžiaus, kada Leonardo da Vinci, atvykęs Florencijon, atsitiktinai pažino Moną ir, susižavėjęs jos grožiu, pasisiūlė nutapyti jos portretą. Aišku, visos Italijos garbinto didžiojo menininko, kurio šlovė sklido visame pasaulyje, pasiūlymo suintriguota Mona Liza sutiko pozuoti.

Jos portretas buvo užbaigtas 1503 m. pabaigoje. Kai Leonardas da Vinci ruošėsi pradėti savo darbą — tapyti Moną, pastebėjo, jog ji visada atrodė susimąsčiusi, lyg nusiminusi ir net liūdna. Sympens jos veide niekada nesirodė. Prašymai ir visos pastangos sukelti jos veide šypsnį buvo nesėkmingi. Nesugalvojęs kitokio būdo Moną pralinksminti, majestro pakvietė anksčiau muzikantų ir dainininkų, kurie pozavimo metu, reikš-

nuotakų. Praėjus keliems mėnesiams, Chruščiovas Ukrainą apramino ir apsisitė ištikimais žmonėmis. Vieną gražią dieną Ukrainon parvažiojo ir Lukašovas. Nikita apie nebuvusį savo prekybos ministrą šitaip rašo:

„Jis grįžo į Ukrainą sumuštas, suluošintas kūnu ir dvasia. Jis man pasakė, kad buvo kankintas, ir jam buvo įsakyta mane apskusti, kaip ruošiamo suokalbčio narį. Taip atsitiko todėl, kad anksčiau, dar tebedirbdamas Maskvoje, paprašiau, kad Lukašovas būtų pasiūstas į Lenkiją ar Lietuvą nupirkti svogūnų sėklų ir daržovių...“ (Nikita S. Chruščiov, „Khrushchev Remembers“, 109 psl.).

A. Uspenskio vadovaujami čekistai norėjo, kad Lukašovas „prisipažintų“ konspiravęs prieš sovietų valdžią ir kad Chruščiovas jis siuntęs į Lietuvą ryšiams užmegzti su antisovietiniais elementais. Tai, žinoma, pasaka. Bet Stalinas, tokiomis pasakomis pasirėmęs, ne vieną komunistą sušaudė. Uspenskis jau pradėjo ruošti dirvą Chruščiovui susaudyti vien dėl to, kad jis norėjo gauti lietuviškų svogūnų sėklų. Ukrainoje svogūnai gerai auga, bet ukrainiečiai rusams svogūnų auginti nenorėjo. Jie taip viską patvarkė, kad visoje Ukrainoje nebeliko svogūnų sėklų. Ne tikaiti Ukraina, bet ir Maskvą liko be svogūnų. Chruščiovas tais laikais liko gyvas tik todėl, kad Lukašovas neprisipažino prie nebuvusio suokalbčio.

Tokiais keliais eina „komunistinės statybos“ nauji etapai.

MONA LISA

komas pinigais neįkainuojamam meno kūriniui.

Vėliau kiti Prancūzijos valdovai tą paveikslą laikė savo privačiuose rūmuose. Labai jį vertino ir gerbė imperatorius Napoleonas I-sis, pastoviai laikydamas jį savo miegamajame. Napoleoną nuo sosto pašalinus, portretas vėl buvo pastoviai patalpintas Louvre, kur ir šiandien specialios sargybos dieną naktį jį tebėra saugomas.

1911 metais vasarą Louvre dirbęs darbininkas Vincento Perruga, peiliu iš rėmų išplėvęs paveikslą, su juo iš Paryžiaus pabėgo. Visa Prancūzijos policija ir slaptų sėklų armija tuoju buvo užliarmuota ir „pastatyta ant kojų“, bet susekti ir suimti piktadarių nepavyko. Ilgesnį laiką net valstybės sienos buvo uždarytos ir sustiprintai saugomos.

Nepaisant visų tų saugumo ir sekimo priemonių ir pastangų, Perruga pavyko prasmukti per saugomą rubežų ir medžiaginiai neįkainojamąjį kūrinių pargabenti Italijon. Dvejuis metais Mona Liza išbuvo paslėpta neįtariamose vargvingose vagies bakūžėse palėpėje. Vėliau Perruga bandė paveikslą parduoti privačiam meno kūrinių kolektoriui, bet tas jam nepavyko: sėklų buvo užėita ant pėdsakų ir nusikaltėlis buvo areštuotas, o Mona Liza grįžo į Louvrą.

Praėjusio karo metu portretą pavyko nuo grobuonių vokiečių (labiausiai maršalo Goeringo, aistringos meno kūrinių iš valstybinių galerijų ir kaimiečių pirklėlių grobiko) paslėpti. Buvo ir įvairių kitų prieš garsųjį Monos Lizos portretą pasikėsinių. Buvo piktadarių maniakų, pasiūsiusių tą portretą ne tik pagrobti, bet ir sunaikinti. Tad

Havanos Radijo Progreso pranešime, gautame Miami, Fla., skelbiama fantastiška istorija apie „raguotą pabaisą“, kuri burbulus leidama karktkartėmis pasikelianti iš San Miguel del Padron lagūnos, esančios Havanos priemiestyje. Ta lagūna yra padaryta iš vandeniu užleistos senos apleistos kasyklos.

Radio Progreso reporteriai surinkę pasakojimą tariamai pabaisą mačiusių žmonių. Vienas pasakė matęs ją „monsterį“ pora kartų. Būt klausiamas kaip atrodo, liudininkas atsakė, „Atrodo nepanašus į nieką, gal būtų, kaip didelis juodas kamuolys, galbūt, kaip hipopotamas su ragais. Būt nepanašus į joki gyvulį...“ ir visiškai neturi jokių akių.

Kitas pasakė, „Mačiau tamšų vėguli ir daug burbulų; jis leido burbulus“.

„Atrodė greičiau kaip medžio stuobris, o ne kas kita“, manė kitas.

Kadangi ką tik mirė Nikita Chruščiovas, kuris buvo į sovietų bazę Kuboje atvežęs atominį sviedinį, dabar Kubos pabėgėliai kalba, kad greičiausiai tai bus Nikitos dvasia pragare negavusi vietos.

Lenkai kurortuose muša savo svečius

D. P. praneša iš Stettino (Szczecin), kad lenkų gastro-nomija Baltijos pajūryje turi blogą vardą. Neseniai Europos viešbučių restorane kelnėris smarkiai sumušė svečią, kurs netrukus nuo to sumušimo mirė.

„Baltycka“ restorano savininkas Zdzislaw Trzcinski pareikalavo iš svečio Matusiako sumokėti už sumuštus indus. Kadangi Matusiakas aiškinosi nesąs kalbas, tai Trzcinski smogė jam į žandą, perkirsdamas apatinę lūpą ir išmušdamas du dantis. Matusiakas netekęs sąmonės, o kai atgavęs sąmonę, tai nebeturėjęs atminties.

Kitame Stettino restorane „Kaskada“ kelnėris Uzynski, 30, sumušė valgytoją Kristiną Kelnner, kam ši papeikusi jo patarnavimą.

Alpių aukos

Geneva (UPI) kalnų gelbėjimo stotys Alpėse skelbia, jog nuo š. m. vasaros pradžios prancūzų Alpėse žuvo 68 žmonės, o 100 su viršum labai sunkiai nukentėjo.

Žuva ypač nęprityrę turistai, kurie be vadovų leidžiasi į kalnus ir bando įkopti į sunkiai pasiekiamas kalnų viršūnes. (kp)

M. GELŽINIS

Klaipėda Ordino Valdžioje (1252 - 1255 m.)

23

Pirmas Klaipėdos miesto sunaikinimas 1293 m. Pasirodo, kad Ordinas nebuvo miesto užuomazgos nei tvora aptvėręs, nei šiaip kokiąs sustiprinimais apsaugojęs (LUB III, nr. 1318). Tik 1293 m. pradžioje miestas buvo stipria tvora apvestas, kurios kampuose sargybos bokštai stovėjo. Bet minėta priemonė Klaipėdos nebeįsigelbėjo, nes dar tais pačiais metais žemaičiai paėmė ir sudegino miestą ir naujuosius žvalgybos bokštus. Piliis pasiliko riterių rankose, bet pastarieji nebeįsigelbėjo 60 žmonių, kuriuos žemaičiai užmušė (SRP III, 189). Iš patiekiosios skaitlinės negalima išvesti, kad Klaipėda būtų tuomet jau 60 gyventojų turėjusi, nes kronikininkas nepasako, koks miesto gyventojų nuosimtis žuvo ir, ar žuvusiųjų tarpe tik nebuvo pilies tarnų ir darbininkų.

1307 m. karšuviai puolė Klaipėdą. Kronikininkas byloja šitaip:

„Ragainęs komendantas, išgirdęs karšuviečius su didele kariuomene išžygiavus prieš Klaipėdos brolius, įsakė broliui Hildebrandui de Reberg vykti į karą prieš juos. Jis pasitalkinęs kai kuriuos brolius ir 80 vyrų, įsibrovė į minimą Karšuvos žemę ir, be nuostolių, padarė gaisrais ir plėšimais, nusivedė 70 belaisvių...“

Tų pačių metų rudenį, karšuviečiai, matydami nebeįstengsiai ilgiau priešintis broliams, pasitraukė, palikdami dvi savo piliis, būtent Skranaitę ir Bivervytę. Kiek vėliau šitas dvi piliis broliai sudegino. Ir taip šios... pilys iki šios dienos tebėra sunaikintos...“ SRP I, 173 — 174. — Lietuvos TSR istorijos šaltiniai I, p. 53

Kadangi istorijos šaltiniuose apie Karšuvų žygį į Klaipėdą nieko parašyta neberandama, lieka neišaiškinta, ar jie puolė Klaipėdos miestą, ar jie ten buvo sumušti, ar jie pasitenkino vien apylinkės terijomiu.

1320 m. Klaipėdos riteriai naikina Varnių (Medingėnų) apylinkę. Ordino kronikininkas Petras Dusburgiškis rašo:

„1320 viešpaties metais... maršalas brolis Henrikas su 40 brolių ir su raiteliais iš Sambijos ir Klaipėdos nuvyko į Medininkų sritį. Kai pirmieji žvalgai pagal įprastus karo papročius šias apylinkes perėjo, naikindami jas ugnimi ir plėšimais. Šios srities gyventojai, jau iš anksto pasiruošę kovai, narsiai puolė tuos, kurie buvo prie brolių vėliavos. Abiejuose pusėse daugeliui kritus, pagaliau buvo nukauti maršalas Henrikas ir 29 broliai bei daug žmonių. Kiti keltą dieną bei naktį klaidžiojo išblaškyti dykumose ir, bado parbaigti, vargais negalais grįžo namo. Lietuviai savo dievams paaukojo sudegindami brolių Gerardą, vadinamą Rude, Sambijos vailą. Šarvuotą ir besėdintį savo karo žirgą.“ (SRP I, p. 185).

1323 m. kovo 14 d. žemaičiai antrą kartą sunaikino Klaipėdos miestą. Tų pačių

metų rudenį, spalio 16 d. Varmos vyskupo Eberhardo parašytame pranešime skaitome:

„Dieną po šv. Gregorijaus tie patys lietuviai ginkluotomis rankomis puolė Klaipėdos miestą ir jį bei jo priemiestius paėmė, sudegino ir iš pamatų sunaikino — išskyrus mūrų aptvertą pilį, kurioje gyvena Vokiškojo ordino broliai. Kartu jie užmušė daug žmonių. Mergaites, moteris ir kitus jie išsivedė į belaisvę ir žiauriai nužudė vieną minėto ordino dvasišką brolių.“ Codex diplomaticus Warmiensis I, 216.

Iš Dusburgo žodžių, kuris tą patį įvykį aprašo (SRP I, 187, 283), sužinome, kas tai buvo „vilhuysler“, i kuriuos pavojaus metu subėgdavo naujai apkrikštyti ir Ordinui pasidavę autochtonai. Todėl keli istorikai mano, kad šitos pačių autochtonų pastatytos pilaitės stovėjusios Zardėje, Mutinėje ir Poise.

1327 m. žemaičiai puolė Palangos pajūrį. Ordinas, žinoma, galėjo sienas žymėti kaip jam tiko, tačiau žemaičiai ir visa Lietuva tokių sienų nepripažino, bet vykdė nuolatinę kovą dėl Klaipėdos pajūrio. Šią žemės ruožą, kuris jungė Ordino Livonijoj ir Prūsijoj buvusias valdas, lietuviai taip dažnai puldinėjo, kad jie jį praktiškai kontroliavo. Vienas tokių puolimų įvyko 1372 m., kuomet puskeltvito šimto žemaičių karių būrys suruošė didelį antpuolį prieš Palangos — šventosios pajūrių keliančius riterius, jų svečius bei tarnus.

1379 m. gegužės 29 d. žemaičiai trečią kartą sunaikino Klaipėdos miestą ir pirmą

kartą krįžiuotių pilį. Caspar Schütz kronikoje skaitome, kad „lietuviai ir rusai atvyko Sekminių dieną ir puolė ir sudegino Klaipėdos miestą ir pilį“.

(dokegen die Littawen und Reussen wider herausgezogen vnd statt vnd schloss Memel ant pfingstagen vberfallen vnd in grunt ausgebrannt.) SRP II, 83 — 84, 88, 94, 102 — 103, 110 — 111.

1389 m. vasario 28 d. Klaipėdos komturū nelaimė. Sembritzkis praneša, kad 1388 — 1389 m. žiemą Ordinas vėl buvo į žemaitiją įsiveržęs ir ugnimi bei kardu naikino Medingėnų (Varnių) apylinkę, esančią Minės aukštupyje. Žemaičiai pasėkė grįžtančius riterius iki pelkių, kurias pridengė gilus sniegas. Čia, 1389 m. vasario 28 d., žemaičiai puolė riterius, nukovė 60 riterių ir 70 kilmingųjų, kurie buvo kartu su riteriais atvykę ir paėmė 200 arklų. Klaipėdos komturą Rassow, pakliuvusį į žemaičių rankas, jie neždė tuoju, bet nutarė jį dievams paaukoti. Jie pasodino komturą ant arklio ir pririso pastarąjį prie keturių beržų. Tada žemaičiai apkrovė žirgų ir raitelių malka ir žagarais ir abudu gyvu sudegino. Sembritzki, Geschichte d. Stadt., p. 41.

Tame pačiame puslaupyje Sembritzkis nurodo į Simano Grunau, prūsiskos kilmės kunigo kroniką ir suabejoja jo pranešimą, kad tais pačiais 1389 metais žemaičiai būk vėl puolė Klaipėdą ir užmušė 800 darbininkų, staciusių sugriautą miestą. Iš jų 500 buvo Varnijos vyskupo pavaldiniai, kuriuos Didysis magistras prievarta palai-

kęs. Sembritzkis yra nuomonės, kad tokia istorija tikty 1379 metams, kuomet pilis gulėjo sunaikinta ir Ordinas ėmėsi skubių žygių jai atstatyti. Bet sunku yra tikėti, kad pilies ir miesto griuvėsiai būtų išgulėję visą dešimtmetį neliesi.

1393 m. žemaičiai ketvirtą kartą sudegino Klaipėdą. — Cambridge (Anglijoje) anuoluose taip pažymėta: „Anno eodem (1393) wart dy Memyl vorbrant“.

Corpus Christi kolegijos rankraščių rinkinyje yra rankraščių vokiečių kalba 503 Nr. 5, kurio 135 — e foliante randasi pastabų, kurios liečia Ordino istoriją 14 amžiuje. Istorikas Herbert Ludat smulkiai aprašė rankraščių ir jo tekstą pirmą kartą paskelbė straipsnyje „Annalistische Aufzeichnungen zur Geschichte des Deutschen Ordens im 14. Jahrhundert“, Zeitschrift f. Ostforschung, 1956 Heft 1, psl. 97 — 104.

Dvi pastabos mini Klaipėdą. Pirmoji sako: „Anno eodem (t. y. 1389) czu vastnacht wart Marquard Rasschaw komptur czu Mymel gebrannt czu Sameiten“. Šioje vietoje šaltinis teigia, kad žemaičiai Klaipėdos komturą (Rassow, Raschau) sudegino užgavėnių dieną (czu vastnacht), reiskia, kovo mėn. 3 d.

Gia Cambridge anuolai truputį skiriasi nuo kronikininko John v. Posilge, kuris tvirtina, kad žemaičiai komturą paaukojo dievams sekmadienį prieš užgavėnes, „uf den sontag czu vastnacht“, tai būtų vasario mėn. 28 d.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAPO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Prima liguosius pagal susitarimą,
jei neatsiliepia, skambinti 3/4-8012
Telefonai: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais, 1-7 val.,
antradieniais, 1-5 val., treč.
ir šeštadieniais, 1-5 val.

Rez.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadieniais uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien., antradien., ket-
virtadien. ir penktadieniais nuo 9 iki
7 val. popiet. Ketvirtadien. ir šeštadien-
iais nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarus.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradien. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadien.
10-12 ir nuo 2 iki 3 val. vak.
Sekmdadieniais ir trečadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099
DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiadien.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadien-
iais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Prima liguosius pagal susitarimą. Del
valandos skambinti telefonais: HE 4-2123,
jei neatsiliepia, tai telefonais: GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PROspect 6-5084

KANADOS NAUJIENOS

Paskutinis kvietimas

ST. CATHERINES, Ont. —
Šiais metais nedidelei St. Cathe-
rines lietuvių kolonijai tenka
rengti 17-tą Kanados Lietuvių
Dieną. Aplinkybės taip susiklos-
tė, kad šioji tradicinė Kanados
lietuvių diena gal bus iš visų iki
šių dienų surengtų pati didžiausia ir
įspūdingiausia. Viena, dėl to,
kad tuo pačiu laiku įvyksta Ant-
ras Kanados jaunimo kongresas,
o antra, dėl pasireiškusių palan-
kumo etninėms grupėms. Pavyz-
džiui, ir šiuo atveju miesto mu-
ziejus duoda nemokamai patal-
pas tautinėms parodomis. Tad ir
lietuvių kultūrinė paroda įvyks
muziejaus patalpose (343 Mer-
ritt St.). Paroda vyks nuo spalio
6 iki spalio 12 d. Lankymo va-
landos nuo 2 iki 5 val. po pietų
ir nuo 7 iki 9 val. vakare. Para-
da, reikia manyti, lankys ne tik
lietuvių, bet ir kitų tautybių
žmones.

Lietuvių Diena skirsis nuo
anksčiau rengiamų ir tuo, kad
sutrauks nemažai jaunimo, ku-
ris atvyks į savo rengiamą kon-
gresą. Lietuvių Dienos progra-
mą taip pat atliks jaunimas. Nu-
matoma, kad jaunuolių dalyvaus
apie 300.

Nuo spalio 6 iki spalio 12 d.
prie miesto rotušės plevėsuos
Lietuvos vėliava. Lietuvos vėlia-
vos taip pat bus prie muziejaus
ir prie Lincoln Curling klubo

GRADINSKAS
AM-FM RADIJAS
STEREO
FONOGRAFAS
NAMŲ ELEKT. IR BATER.
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-8063

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIOJOS ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmo
dieno iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Šeštadienį ir sek-
mdadienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

A FOREST'S FUTURE IS IN YOUR HANDS
Every tree, every shrub,
and all our wildlife depend on
you to help prevent
forest fires. So please follow
Smoky's ABC's: Always
hold matches till cold. Be sure
to douse all campfires,
extinguish the ashes, and douse
them again. Crush all
smokes dead end.

Please! Only you can
prevent forest fires

(370 Ontario st.), kur įvyks su-
sipažinimo vakaras.
Vietos anglių laikraščiai iš
anksto pradėjo rinkti medžiagą
apie Lietuvių Dieną ir Lietuvą.
Su vietos valdžios pareigūnais
rengimo komitetas palaiko glau-
džius ryšius. Ir malonu pažymė-
ti, kad visur sutinkamas nuošir-
dumas ir gaunama parama.
Tai mūsų paskutinė informac-
ija apie Lietuvių Dieną ir Ka-
nados jaunimo kongresą.

Spalio 8 d. prasidės Kanados
lietuvių jaunimo antras kongre-
sas stalo teniso ir krepšinio
rungtynėmis 7 val. vakaro. 9 val.
vakaro bus jaunimo susipažini-
mo šokiai.

Spalio 9 d. Holiday Inn vyks
simpoziumas, o tos dienos vaka-
re (7 valandą) Lietuvių Dienos
ir jaunimo kongreso dalyvių ben-
dras susipažinimas bei šokių va-
karas.

Spalio 10 d. 2 val. po pietų pa-
maldu katalikų katedroje. Po
pamaldų eisena nuo bažnyčios
iki Nežinomojo kario paminklo.
4 val. po pietų iškilmingas susi-
rinkimas ir koncertas Collegiate
auditorijoje (34 Catherines gat-
vė).

Tai taip numatoma praversti
Lietuvių Dienos programą. Lie-
tuviai kviečiami kaip galima
skaitlingiau atsilankyti. Malo-
nu bus susilaukti svečių ir iš
Amerikos.

Lietuvių Dienos Komitetas

DETROIT, MICH.
Detroito At-kų vyr. moksleivių
Studijų Dienos

Spalio 22, 23 ir 24 dienomis
įvyks Detroito Ateitininkų ruo-
šiamos studijų dienos. Dainavo-
je. Registracija prasidės 7 val.
p. p., kaina \$10.
Studijų tema: "Penki stulpai
ateitininkijos aikštėje". Ligi
šių dienų pasizadėję dalyvauti šie
paskaitininkai: kun. Jonas Staš-
kevičius, kuris nuo 1968 m. yra
MAS Dvasios Vadas ir dirba su
MAS centro valdybomis, iš To-
ronto, kalbės: Katalikiškumas
ir ateitininkija.

Almis Kuolas — dabartinis
MAS CV vicepirmininkas, stu-
dijuoją Toronto universitete fi-
ziką ir chemiją. Kalbės apie
Tautiškumą.

Romas Puteris — York uni-
versitete studijuoją griežtuosius
mokslus. Jis mums pasakos
apie ateitininko visuomenišku-
mą.

Dr. A. Liulevičius — matema-
tikos daktaras, praves sekmdie-
nio simpoziumą, kuriame susu-
muos visus principus į vieną api-
būdinimą.

Bus linksnavakaris ir litera-
tūros vakaras. Literatūros va-
karui prašomi visi gabūs žmo-
nės atsivežti savos kūrybos ir
muzikos instrumentus.

Šiose studijų dienose prašo-
mi dalyvauti visi gimnazijos am-
žiaus ateitininkai.
Tėveliai, prašom nesirūpinkite!
Mus globos mūsų mieli glo-
bėjai p. p. J. N. Udrail ir kiti.
Saulius Jankauskas

"NAUJIENOS" KIEKVieno
DARSO ŽMOGAUS
DRAUGAS IR BIČTULIS

LIETUVIAI ARGENTINOJE

Persitvarkė Argentinos
lietuvių jaunimas
Rugsėjo 5 d. Argentinos Lie-
tuvų Centro posėdžių saleje bu-
vo susirinkęs Argentinos Lietu-
vių jaunimas. Posėdis prasidėjo
pavyzdinčiai numatyta valanda.
Pasitarimas buvo prarastas iš-
paučių kalba. Pirmininkavo iki
šių dienų vadovavęs tai jaunimo gru-
pei — inžinierius Jurgis Brazai-
tis.

Pasitarime dalyvavo: dr. Aud-
ra Deveikis, stud. Rasa Kaire-
lis, stud. Alfredo Dziugis, Nelida
Zavickas, Ricardo Rudis, Victor
Barzdžius, Roberto Tvaska, Da-
na Runimas, Alberto Vieraitis,
Juana Macaitis, Stella-Maris Ja-
siulis, Maria Valentinas, Alberto
Varela, Kęstutis Mikalonis, Car-
los Urbanavičius, Juan Carlos
Galcčius ir A. L. Balso ir Laiko
korespondentai. Pasitarime taip-
gi dalyvavo ir ALOS pirm. A.
A. Micūdas, bet greitai apledo
posėdį.

Po ilgesnio pasitarimo bėgan-
čiais reikalais išrinkta Valdyba:
inž. Jurgis Brazaitis — pirm.;
Victor Barzdžius — vicepirm.;
Nelida Zavickas — sekretorė;
dr. Audra Deveikis antroji se-
kretorė; stud. Alfredo Dziugis
— išdininkas; Ricardo Rudis —
Valdybos narys.

Artimiausi ALJ rūpesčiai yra:
Studijų Dienos Argentinoje ir
II Pasaulio Lietuvių Jaunimo
Kongresas Chicagoje.

**Kardinolas peikia
savo Bažnyčią**

Didžiulis Buenos Aires dien-
raštis Clarin patalpino platų ra-
šytojo Jose Luis Martin Des-
calzo straipsnį apie Bolivijos
kardinolo Maurer pareiškimus
— apie dabartinius katalikų
bažnyčios valdytojus, nukryp-
sius nuo Kristaus mokslo.

A. A.
JUOZUI IŠGANAIČIUI
mirus,
skausmo prislėgtai jo žmonai Marijonai, duk-
rai Danutei, žentui daktarui ir kitiems jo
giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia
Juozas Naujokaitis
Bronius Urbonas su šeimomis

A. A.
LOUIS ŽALIS
Gyv. 8533 So. Karlov Ave.

Mirė 1971 m. spalio 2 d. 12:30 val. popiet, sulaukęs 77 metų am-
žiaus. Gimęs Lietuvoje, Skudutiškių par.
Amerikoje išgyveno 61 metus.
Paliko nuliūdę: dukrė Mildred Žalis, brolio sūnus kunigas Cle-
mens Žalis ir kiti giminės.
Kūnas bus pašarvotas pirmadienį 5 val. popiet Lack - Lackawicz
koplyčioje, 2424 W. 69 St.
Trečadienį, spalio 6 dieną, 9:15 val. bus lydimas iš koplyčios
į Sv. Kryžiaus Parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laido-
jamas Lietuvių Tautinėse kapinėse.
Visi a. a. Louis Žalio giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai
kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinį patarnavimą
ir atsisveikinimą.
Nuliūdę lieka:
Dukrė, brolio sūnus ir kiti giminės.
Laidotuvių Direktorai S. C. Lack - Lackawicz ir Sūnūs. Tel.
737-1213.

Illinois senatorių
FRANK SAVICKA,
mirus jo žmonai ADRIENNE, skausmo valandoje
nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi
NAUJIENOS

Mūsų tvirtina, kad Kris-
taus motina nedėvėjo jokių bri-
lijantų, kaip tai dabar daro ki-
no artistės. Toliau kardinolas
sako, kad vien Sucre katedroje
sukaupta 25 milijonų dolerių
vertės aukso ir deimantų, o ne-
laimingi apylinkių parapijonai
gyvena pusbadžiai.
Kardinolas kritikuoja kreiv-
vais keliais nuėjusius bažnyčios
valdytojus. Jau labai esąs lai-
kas grįžti prie tikrojo Kristaus
mokslo, o ne bankininkauti. Auk-
so aruodose išnyko religinių
sąžinė, pasakė kardinolas.

SKAITYK PATS IR PARAGING
KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS

Susirinkimų ir parengimų
PRANEŠIMAI

— Joniškėčių Labdarybės ir Kultū-
ros klubo susirinkimas įvyks antradi-
nį, spalio 5 dieną 8 val. vak. Holly-
wood saleje, 2417 West 43rd Street.
Visi nariai ir svečiai norintieji įsira-
šyti į klubą, kviečiami atvykti į susi-
rinkimą. Yra daug svarbių reikalų
aptarti. Po susirinkimo bus valės.
A. Kals, nut. rašt.

— Pranešame visiems Ervilko klū-
bo nariams, kad ateinantis susirinki-
mas įvyks trečadienį, spalio mėn. 6
dieną 8 val. vak. Hollywood Inn svei-
tainėje. Prašome visus narius daly-
vauti, nes yra daug svarbių reikalų
aptarti.
B. Jurenas, pirm.

— Bridgeporto Lietuvių Namų Sa-
vininkų Draugijos mėnesinis narių su-
sirinkimas įvyks antradienį, spalio 5
dieną, Chicago Lietuvos Auditorijoje,
3133 So. Halsted St., 7:30 val. vak.
Visi nariai ir narsės kviečiami į susi-
rinkimą, nes yra daug svarbių reikalų
aptarti.
A. Kaulakis, rašt.

PLEASE BE CAREFUL!
Only you
can prevent
forest fires!

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gėlės ir vainikai ant-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220
GUŽAUSKŲ
GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telefonai: GROvehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonai: TOWNhall 3-2108-9
TRYŠ MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS — **GERALDAS F. DAIMID**
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS TIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401
BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003
PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572
GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-9111

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone COMmodore 4-2228
South Holland, Illinois

ARTEJANCIAME NAUJIENŲ BANKETE

VITALIS ŽUKAUSKAS

SEKMADIENI, ŠIU METŲ SPALIO 31 D., LINKSMINS SVEČIUS
BANKETAS VYKS VFW SALEJE, 7254 W. 63rd ST.

Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui.

Sokiama gro George Joniko orkestras.

Vietas rezervuoti prašome raštu Naujienoms (1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba telefonu: HA 1-6100.

Pradžią 4:00 val. po pietų.

Kviečiame visus iš anksto užsisakyti vietas artėjančiam

NAUJIENŲ BANKETE

Lenkai "myli" lietuvius

Buenos Aires mieste Lenkų Sąjunga Argentinoje turi Domeikos vardo biblioteką.

Kelioms jų mokykloms suteikti Pilsudski arba Kosciuszko pavadinimai.

Jie mini inž. Chodasevičių, vilnietį lietuvių, padariusi pirmąjį karinių upej planus laike Brazilijos, Argentinos ir Urugvajaus karo prieš Paragvajų. Mini ir Jogailą.

Visi jie buvo lietuviai, tik kai kurie dirbo lenkų naudai, kiti gi, kaip mokslininkai Domeika, Chodasevičius, Kosciuszka vadinosi lietuviais.

Pirmutinei lenkų draugijai Argentinoje įstatus taipgi parašė lietuvis inž. Vytautas Višteliauskas, aušrininko Andriaus Višteliausko sūnus.

Vyriausias lenkų žurnalo Kultūra redaktorius Paryžiuje yra Jurgis Giedraitis, pasivadinęs Jerzy Giedroyc...

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Cicero incineratorių nubaudė 25,000 dol.

Illinojaus Taršos Kontrolės Taryba nubaudė Cicero nuo 1958 metų veikiantį incineratorių, kurs suėdindavo Cicero, Stickney ir Chicagos miesto sau-

sas atmatas. Šis incineratorius nubaustas \$25,000 pinigine bauda ir 10 dienų bėgyje turi užsidaryti. Uždarymas galios, kol incineratorius Inc. įrengs reikalingus filtrus dūmams, suodžiams, pelenams ir smarvei ore pašalinti. Incineratorius pastatytas kaštavo puse milijono dolerių. Cicero gyventojai daug kartų skundėsi, kad incineratorius labai teršia orą.

Iki šiol aukščiausia baumė Illinojų \$149,000 uždėta GAF korporacijai Joliet mieste, Ill.

Telefonų tarnyba Bell pakėlė tarifuojam algas

Illinois Bell Telephone Co. pasirašė su AFL-CIO elektros darbininkų brolija trijų metų paktą, kuriuo 14,800 elektros darbininkų gaus algų pakėlimą po \$48.50 savaitėi ir reikalui esant pragyvenimo pabrangimo priedus, su kuriais pakėlimas trijų metų bėgyje išeis po \$63 savaitėi.

Naujuoju kontraktu elektros aukštesnės kategorijos darbininkai, kurie iki šiol gauta po \$188 savaitėi, galės gauti iki \$250 savaitėi.

"Linksmesnė" naujiena cigarečių rūkitoriams

Dr. E. Cuyler Hammond, Amerikos Vėžio Draugijos vice-

pirmininkas, kurs daugiausiai yra padaręs sukeldamas rūkitorius dūmų savo tyrimų daryti. Uždarymas galios, kol incineratorius Inc. įrengs reikalingus filtrus dūmams, suodžiams, pelenams ir smarvei ore pašalinti. Incineratorius pastatytas kaštavo puse milijono dolerių. Cicero gyventojai daug kartų skundėsi, kad incineratorius labai teršia orą.

Iki šiol aukščiausia baumė Illinojų \$149,000 uždėta GAF korporacijai Joliet mieste, Ill.

Nuo 1959 metų pradėtos studijos rado, kad žmogus, rūkantis pokelį ar daugiau cigarečių per dieną, turi nuo 15 iki 20 kartų didesnę galimybę gauti vėžį, negu nerūkiantis.

Vėžio Draugija greičiausiai laiku pradės naujas studijas, kuriose vien Illinojų dalyvaus apie 6,000 žmonių.

Daugumas nenori etikos kodekso

Illinojaus seimo (atstovų būto) valdžios etikos komisija buvo pakviesti apie 200 valdžios pareigūnų, kad pasisakytų savo nuomonę dėl projektuojamo išleisti etikos kodekso (code) valdininkams. Pakvietimą visiškai ignoravo Chicagos meras Daley ir visi 50 aldermanų. Keturi rinkiniai įstatyti valdininkams, kurie apsilankė ir pasisakė už tokį kodeksą, yra valst. gen. prokuroras William Scott, ir trys Illinojaus valst. atstovai — Robert Blair, Bruce Douglas (iš Chicagos) ir James Philip. Gubernatorius Ogilvie ir demokratų kandidatas į gubernatorių Daniel Walker savo sutikimą atsiuntė raštu.

Sitlomuojų priimti kodeksu, visi rinkiniai įstatyti viešieji valdininkai privalėtų viešai pasiskelbti savo pajamas ir asetus; taip pat būtų suvaržytos politinės kontribucijos.

William Rentshler, kurs pernai nesėkmingai kandidavo į JAV senatorius, pasakė, jog didžiausias skandalas yra tas, kad norint kandidatuoti į gubernatorių turi išleisti iki 2 milijonų dolerių. Tuo būdu esą į aukščiausius pareigūnus begali patekti tik turtingieji arba specialius interesus turintieji.

TRUMPAI

— Juozas Šlajus yra sutikęs būti sekančių metų vasarą ruošiamo Jaunimo kongreso Spaudos Informacijos komisijos pirmininku, ir įvykusiame II PLJK plenumo posėdyje Dainavojė š. m. rugpjūčio 21 d. buvo priimtas į Jaunimo kongreso komiteta. Spaudos komisija, kontaktuodama spaudos bendradarbius ir žurnalistus, rūpinsis teikti visuomenei informaciją apie Jaunimo kongreso veiklos eigą. Komisijon dar įeina: Petras Petrutis (radio ir LTV informacija), Dr. Kastytis Jučas, Eglė Juodvalkytė (biule-

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

MECHANIC — MACHINIST

Experienced class A mechanic - machinist. Must diagnose and repair malfunction of production machinery and operate machine tools to make or repair parts. Must read blueprints.

REFRIGERATION MAN

Experienced industrial pneumatic electric control system. Air and water - cooled condensers. Know F 12 and F 22 systems. Steady work. Excellent pay. Full benefits.

APPLY OR CALL 181-6100.

TOOTSIE ROLL INDUSTRIES, INC.

7401 So. CICERO

An equal opportunity employer.

(teniu), Jonas Šoliūnas, Ramunė Kviklytė, Aleksandras Pakalnis, kis jr., Dalia Jasaitytė, Rūta Giedraitytė, Marija Eivaitė (atstovė Europoje), Kęstutis Girmius ir Vytautas Paukštys.

— Vytauto Didžiojo šaulių kuopos vadovybė dalyvaus Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos vėliavos įteikimo iškilmėse. Į iškilmes vyks — Vladas Išga, naitis, Stasė (Cecevičienė), M. Dapkienė, S. Radzickas ir Algirdas Budreckas.

— George W. Dunne, President of Cook County Boards, dalyvaus Lietuvos gen. konsulo dr. P. Dauzvardžio šermenys ir atsisveikinime. Taip pat dalyvaus Ira Cocitz, State Representative 12th Distr.

— Adv. Rlgert Politis (Algirdas Povilaitis) yra New Britain, Conn. miesto meras. Mieste yra apie 100,000 gyventojų, iš kurių apie 4,000 lietuviai. Čia neseniai atkeltas iš Hartfordo kun. Jonas Rikteraitis žada įvesti lietuviškas pamaldas. Taip pat neseniai tame mieste apsigyveno daugelio laikraščių korespondentas Jonas Bernotas. Vincas Vilčinskas yra LB apylinkės pirmininkas.

— George Skizas, Rice aukšt. mokyklos abiturientas, įstojo į Loros kolegiją, Dubuque, Ia. ir žaidžia tos kolegijos futbolo komandoje.

— Meislovas Mike Shlickis, Hendersville, Pa., nuolatiniš Naujienų skaitytojas, neseniai sulaukė 88 metų amžiaus. Jis gražiai prisimena Lietuvą ir savo gimtosios Stulgijų parapijos apylinkes. Amerikon atvyko 1912 metais, dirbo įvairiose vietose ir tarnavo kariuomenėje. Prieš 6 metus mirus žmonai, jis nuolat susirašinėjo su brolio vaikais, kurių vienas yra Vokietijoje. Skaitydamas lietuvišką spaudą, jis džiaugiasi bendromis pastangomis atgauti Lietuvos nepriklausomybę.

— Michael R. Narvid, buvęs lietuviškos kėpyklos savininkas Marquette Parko apylinkėje, sulaukė 90 metų amžiaus. Gyvena Colonial Manor namuose, La Grange, Ill.

— Chicagos Pietvakarių kai kurios lietuvių biznio ir patarnavimų įstaigos globoja Kėglių klubus bei komandas, kuriose dauguma dalyvių yra lietuviai. Tokius klubus turi Sharkos restoranas, Kaunas Tap, Gold Coast Inn, Yanas Hardware, taip pat Lack, Evans ir Petkus Laidojimo įstaigos. Kėglių klubai pradėjo rudens pirmenybes.

— Karininko Juozapavičiaus vardo šaulių kuopos vėliavos pašventinimo iškilmės įvyks š. m. spalio 17 d. Clevelande. Vėliavos pašventinimo kūmai kuopos valdyba vienbalsiai nutarė kviesiti muziką Alfonso Mikulskį ir vėliavos mecenatę šaulę Ireną Kapčienę.

— K. Radvila, 6831 So. Mapwood Ave., Chicago, Ill. 60629, tel. RE 7-5436, savo laisvę spau-

STOCK ROOM MAN
Light clean work packaging printed materials.
Excellent employee benefits.
NATIONAL DAIRY CO.
111 No. CANAL
FR 2-3156

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkų Reikia
SWITCHBOARD OPERATOR
EXP. AGE 25-45.
Must type. Various other clerical duties. Fenced parking. Air cond. Congenial office of Electrical Mfr.
Phone MR. ROBERTS
722-1903 for appt.

SECRETARY
Our management consultant firm seeks exp. secretary w. polished typing & shorthand & office skills. Should be good organizer, enjoy a busy schedule. College background preferred. Good salary & benefit program. Incl. profit sharing. Call 722-8730 MR. MAXWELL

RENTING IN GENERAL
Nuomos

ITASCA
ARCHITECT'S
DREAMHOUSE

With 3 to 4 bedrooms, impressive living room, beamed ceiling, waterfall tree and cozy fireplace, carpeted utility room, 2 1/2 baths, 2 1/2 car garage. Built-in appliances and stereo in all rooms. Large family room, like new all brick home in NW Country Club area. Radiant heat and air-cond. Call for this beauty now. 325-2134 DAYS. 773-1308 EVENINGS.

ISNUOMOJAMAS 5 kambarių butas 1-mam aukšte, gazo pečiai šildomas suaugusiems. \$70 per mėnesį. 3425 So. EMERALD AVE. Susitarimui skambinti 582-6284.

dai rašo, kad yra pageidavimų įsteigti Chicagoje Jaunimo ansamblį ir tuo reikalu siūlo organizavimuisi patarnavimą. Suinteresuotus prašo skambinti nuo 5 iki 9 val. vakarais arba pranešti raštu iki lapkričio 1 d. K. Radvila yra LB Vid. Vakarų apygardos valdybos narys organizaciniais reikalais.

— LB Dramos studija pradeda darbą. Šį trečiadienį, spalio 6 dieną, 7 val. vakare, Jaunimo Centre šaukiamas pirmas LB Dramos studijos lankytojų suėjimas. Maloniai kviečiami ateiti praėjusių metų lankytojai ir norintieji naujai įstoti, ne jaunesni 15 metų. LB Dramos studija veda LB Kultūros Fondas, o finansinį išlaikymą teikia Lietuvos Fondas. Gerb. Tėvai, malonėkite savo jaunimui priminti, jei jis nepastebėtų šio pranešimo. Už studiją mokėti nereikia. Taigi, trečiadienį, spalio 6 d. 7 val. vak. Jaunimo Centre renkames naujam darbo sezonui. Šiais metais Dramos studijoje dėsytie maloniai sutiko živilė Numgaudaitė, Marijos Aukšt. mokyklos dramų mokytoja.

LB Kultūros Fondas

— Naujienų Sukurtinis Banketas su programa ir šokiais įvyks š. m. spalio 31 d. sekmadienį, 4 val. p. v. F. W. salėje, 7254 W. 63rd St., Argo, Ill. Visa lietuviška visuomenė maloniai yra kviečiama dalyvauti. Del rezervacijų prašoma rašyti į Naujienas, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba skambinti HA 1-6100. Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCAIS MENESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAIS
DEL VESU INFORMACIJŲ, KREIPKITE I

MUTUAL FEDERAL SAVING S

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

Butų nuomavimas, įvairūs draudimai
BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE
4307 So. KEDZIE, CHICAGO
TEL. — 254-5551
4936 — 15th St., Cicero
Tel. 652-1202

SAVININKAS PARDUODA 5 1/2 kambarių mūrinį namą 59-tos ir Narragansett apylinkė. 3 mieg., 1 1/2 vonios, centralinis oro vėsinimas, užbaigtas rūsys, patio, 2-ju mašinų garažas. Skambinkite susitarimui nuo 5 iki 9 val. vak.
Tel. 582-0285.

JACKSON PARK HIGHLAND.
15 room 3 story brick home. 5 large bedrooms, 4 full baths, large kitchen, full finished basement, 2 car garage with quarters, lot 150x135 with greenhouse. High 40's.
Call Mr. MEADE
548-8858

ELK GROVE BY OWNER. Beautifully decorated 3 bedrm. frame ranch. Central air-cond., new shag carpeting throughout, encl. front porch as added family room. Built in oven/range, dishwasher, attached gar., many more extras. Lo taxes.
\$32,500. Phone 439-8372.

TRI-LEVEL BRICK
3 bedroom, 1 1/2 baths, sep. dining room, family room, att. garage. Screened porch. Shops, Parks. Pool. School & I. C. within walking.
CALL
799-5352

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaigoj)
Pigūs automobilių draudimai.

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolsky
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654
State Farm Fire and Casualty Company

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4088 Ashland
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2645 WEST 69th STREET
Tel.: REPUBLIC 7-1941

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, laukrodžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

— Chicagos Gatvių ir Sanitarijos komisijonierius J. J. Mc Douglas praneša, kad nukritę medžių lapai turi būti sudedami į kartono dėžes arba į maišus iki 15 galionų talpos ir padedami atlaikų surinkimo vietose. Deginti nukritusius lapus yra uždrausta ir numatytos griežtos pabaudos. Šiomet bus reikordinis lapų kiekis.

PIRKITE BE BAIMĖS

3 BUTAI IR BIZNIO PATALPA. Tvirtas namas, aluminium langai, platus lotas. Artima vieta Marquette Parke. \$17,600.
2 AUKŠTO MŪRINIS NAMAS, apie \$17,000 pajamų metams. Tvarkingai prižiūrėtas, saugioji vietoj. Rintam pirkėjui, vertas \$47,000.
7 KAMBARIŲ SVIESIŲ PLYTŲ MŪRAS. Ceramic virtuvė ir vonia. Gazo šildymas. Garažas. Blokas nuo California Marquette Parke. \$26,500.
2 BUTŲ 15 M. MŪRAS, 2 po 4 1/2. Ishaigtas rūsys. Didelis garažas. 2 gazo šildymai. Arti mūsų, \$39,600.
4 BUTŲ gražus mūras ir 4 auto mūro garažas. Naujas gazo šildymas. Aluminium langai. Prie Maria High. \$42,700.
SKILPAS 30' su garu prie Marquette Parke. — \$10,500.
9 KAMBARIŲ MŪRAS. Patogi vieta, rami gatvė, arti Parke. \$18,950.

Valdis Real Estate

7051 So. Washenaw Ave. RE 7-7200

2 PO 4 MŪRINIS, sklepas ir pastogė, centrinis šildymas, garažas, Brighton Parke.
2 PO 5 MEDINIS ir šalia tuščias sklepas, 41-ma ir Campbell.
PŪKUS BUNGALOW. Irengtas sklepas, garažas. Tuo galima užimti. 77-ta ir California Ave.
MAISTO KRAUTUVĖ ir 2 butai Brighton Parke.
3 BUTAI ir biznio patalpa Marquette Parke.
VALGYKLA su namu ir visais trenčimais. Judri vieta.

ŠIMAITIS REALTY

2951 WEST 63 STREET

436-7878

6 BUTŲ MŪRINIS, gerame stovyje, platus sklypas, geros pajamos. 34 ir Damen apylinkė. — \$38,000.
LABAI GERAS 10 butų mūras 2 automobilių mūro garažas, Marquette Parke. — Tik \$89,000.
10 BUTŲ mūras, alum. langai, šil. gazu. Gražus pastatas. Apylinkė 62-ra ir Talman. Tik \$79,500.
1 1/2 AUKŠTO 12 metų mūrinis. Šilima gazu, centrinis vėsinimas, gražiai įrengtas rūsys, 2 auto garažas, beveik dviejus sklypas. Apylinkė 47-tos ir Pulaski. \$37,500.
2 PO 5 MŪRINIS. Nauja šilima gazu, aluminium langai, 2 automobilių garažas, Marquette Parke. — Tik \$28,900.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

Tel.: 471-0321

GLENDAL HEIGHTS
Freshly painted 3 bedroom ranch, 2 baths, Family room. 21 1/2 car garage. \$27,500.
By owner.
469-1548

NORRIDGE PRIEMESTYJE
Puikus 2 butų mūras, užsakyti statytas. Abu butai su 3 miegamais. Didelės virtuvės su imontuotomis krosnimis ir oro vėsinimu. Atskiros šildymo sistemos. Skambinkite MARCICI & CO.
889-6077

FOR SALE BY OWNER
Modern 2 bedroom brick. Full basement. Beautiful sidewalk with new 2 car garage. Vicinity 79th & Pulaski. Owner moving to California. Must sacrifice.
Call PR 9-4353.
Leave name and number.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatu senus visų rūšių namų apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Askaiclavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 So. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60609

TEL.: VI 7-3447

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

BRIGHTON
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME LOANS INSURED SAVINGS

Serving the Lithuanian Community 57 years with personal attention
4071 ARCHER AVE. (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
CHICAGO, ILLINOIS 60632 — TEL.: LA 3-8248

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, BALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, baldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigūs ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patirtimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelato J. B. Končiaus knyga
ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS
404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Idomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiųsime adresatui, jei pasiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608